Duodecim principia Phi-
loſophiæ Rẹmundi Lulli: quæ & lamentatio ſeu expoſtula=
tio philoſophiæ contra Auerroiſtas: & Phyſica eiuſdem di=
ci poſſunt.

Vænundatur in ædibus Aſcenſianis.

Deus cum tua altiſſima ſapientia & virtute

Incipit liber lamentationis philoſophiæ.

PRincipũ illuſtriſſimo ac frãcorũ sereniſſimo regi dño Philippo Ieſu Chriſti munere eiuſq; admirando iuuamine regaliũ corona excellẽtiſſima refulgẽti: eiuſq; dono tã naturæ bonis q̃ aĩq; mirifice decorato: philoſophia eiuſq; principia duodecim, maximo fructuoſq; ſalutis incremento diutiſſime gratulari.

QVoniã certũ dignoſcit apud illũ eſſe ĩpetrãdũ auxiliũ q poteſtatis claritate triũphat: & cum inter chriſtianitatis reges prę cæteris te fulgẽtẽ nouerim poteſtate, chriſtianęq; fidei zelo q̃maxiẽ & charitate: ideo ad te recurro tanq̃ ad vltorẽ cõdignũ colũnãq; maximã veritatis ꝓ iuſtitiæ auxilio ĩpetrãdo de iiuria mihi ab auerroiſtis ĩ iis q̃ ſunt cõtra fidẽ illata, aſſerentibꝰ ꝙ ſcd̃m meũ modũ intelligẽdi: videlicet intelligibile qd̃ eſt meũ ſubiectũ: fides catholica eſt erronea atq; falſa: ſed ꝑ credere ipam verã eẽ dicũt: & iõ faciũt mihi valde magnã iniuriã qa meꝰ itellectꝰ nõ iplicat ꝑ itelligere q̃tũ poſſum: vt de cætero dicãt ſe credere catholicã ſãctã fidẽ & dicãt ꝙ nõ itelligũt ipam eẽ falſam. Se aũt excuſant ꝙ nõ poſſunt itelligere ꝙ virgo poſſet parare filiũ, nec ꝙ de nihilo fiat aliqd: & ſic de articulis fidei. qd̃ cõcedẽdũ ẽ quo ad ſenſũ & imaginatiõẽ ſed non quo ad duodecim iperatrices diuinas in libro de natali tactas. Quæ ſũt de pricipiis theologię deo exiſtẽte ſubiecto ipiꝰ theologię poſſunt agere ad placitũ ꝙ virgo pariat filiũ, & hmõi: ego aũt dupliciť ſũ phia: videlicet prio cũ ſenſu & imaginatiõe meꝰ itellectꝰ cauſat ſciam: poſt autẽ cũ duodecĩ iperatricibꝰ q̃ ſunt hę: diuina bonitas, magnitudo, ęternitas, ptãs, ſapiẽtia, volũtas, virtꝰ, veritas, gl'ia, pfectio, iuſtitia, & mia. Cũ iſtis aũt ſum ſupius & habeo coronã aureã & cũ ſenſu & imaginatiõe inferius habens argenteam.

¶ Ait phia ſuſpirãdo atq; lachrymãdo, cõfiteor coram iſtis

meis pricipiis q̄ sūt fo͂ra,materia,gn̄atio,corruptio,elemēta
tio,vegetatio,ſenſus,imaginatio,mot⁹,itellect⁹,volūtas,&
mēoria:ꝙ nūq̄ cōcepi fraudē neqꝫ dolū neqꝫ deceptionē con
tra theologiā:imo cōfiteor ꝙ ſū ancilla ei⁹ vt ꝑ ea q̄ cōcipio
ꝑ aīam itelligā entia realia & laudē & benedicā deū:& ꝑ im-
peratrices.xii.de eē dei notitiā habeā atqꝫ de ei⁹ itrinſeca ope
ratiōe & ſic de eius iperatricib⁹ & de actibus earū.Heu mihi
triſtit̄ & doleroſe ait ph̄ia nūq̄d vos alia mea pricipia ſcitis
ꝙ ego talis ſū:& vos(ait ph̄ia)q̄d eſtis?Oīa reſpōderūt(niſi
intellect⁹ q̄ tacuit)dixerūtqꝫ ꝙ ipſa erat vera & legalis ancil
la theologię.Et tu itellect⁹(ait ph̄ia)q̄d dicis?Reſpōdit itel
lect⁹:ego ſum quaſi tot⁹ puerſus cū Parrhiſii ſit me⁹ diſcur-
ſus i opiniōib⁹ & ideo q̄d dicere poſſū?meū lumen debet eſſe
ꝑ claritatē & veritatē:ſed eſt offuſcatū & tenebroſū ꝑ falſos
errores ph̄orꝫ:q̄ ita me ſuffocāt ꝙ vix poſſū habere anhelitū
et virtutē:aliud remediū nō video niſi vt dn̄s ꝑ regē franco
rum me iuuet & in breui:q̄a errores creſcūt & veritates ſuf
focantur.Parrhiſii autē eſt fundamentum cū ſit fama ꝙ ma
gis ſum in ipſa q̄ in aliqua alia ciuitate.

¶Dum ſic ph̄ia lamētabat̄ & dolebat & alta voce clamabat
heu mihi vbi ſunt religioſi viri bene ifati & deuoti & etiam
alii q̄ me iuuēt?Dum ſic ph̄ia clamabat,ſuſpirabat,& lamē-
tabat̄ accidit ꝙ Raimūdus Cōtritio & Satiſfactio exibāt vr
bem loquentes de puerſo ſtatu mūdi in quodā amœniſſimo
prato ſub quadā arbore ſupra quā plures auiculę cantabāt:
& inuenerūt philoſophiā & ei⁹ pricipia ſupra tacta:quæ ſta
bat ibi vt acciperet aliquā recreationē a pulcritudine arbo-
ris:& garritib⁹ auicularum:& etiam ibi erat fons valde pul
cher. Dominæ autē ſupradictę & Raimūdus quęſiuerūt ab
ea quare tam fortiter lamentabat̄ & dolebat?ipſa autē dixit
cauſam & narrauit eis ea quę ſupradicta ſunt.hoc dicto phi
loſophia rogauit Raimundum & dominas vt irent ad re-
gem francorum & dicerent ea quę audiuerunt: & ꝙ pone-
rent remedium:& imponerent in regis conſcientiā niſi hoc

ſaceret :ſed dñę & Raimundus voluerunt ante ſcire ſtatum principiorũ eius :placuit philoſophiæ & dixit ꝙ forma primo de ſe ipſa loqueret̃ & tali mõ ꝙ dñæ & Raimundus de ipſa notitiam habere poſſent. De Forma.

Ait forma:Ego ſum ens qđ do eſſe rei & ſum abſoluta et primitiua eo ꝙ cũ materia pria conſtituo vnã ſubſtantiam generalem totius vniuerſi.

¶Dixit forma:ſũ abſoluta cõpoſitio ex forma bonitatis, magnitudinis,durationis,poteſtatis,inſtinctus,appetitus,virtutis,veritatis,delectatiõis,& pfectionis.Ex omnib9 principiis innatis actiue ſum vna forma abſoluta actiuando.Sum per bonitatem,magnitudinem,& ſic de aliis principiis innatis ex quibus ſum conſtituta & ſic ſum abſoluta.

¶Sũ forma dupliciter:ſ.ſubſtantialiter & accidentaliter & ſum ens in potẽtia ad oẽs formas particulares me exñte actu & ex mea eſſentia exeũtib9 & agentib9 ſubſtantialibus euenientes & de me & de ipſis formæ accidentales ſunt progredientes & in me & in ipſis ſunt ſuſtentatæ & permanentes & ideo abſoluta forma ſum.

¶Ait forma.Sum ſubſtantia in potentia.hoc eſt ꝙ cũ materia conſtituo vnam ſubſtantiam & ideo formę particulares ſcđm viam generationis primo exiſtunt in potentia & poſt exiſtunt actu:& hoc actiuando.

¶Dxit forma.Non ſum priuatio eo ꝙ ſum ens exiſtens actu ſed ratione generationis & corruptionis mei formæ particulares quandoq; ſunt antiquæ,quandoq; ſunt nouæ qm̃ ſi eſſem priuatio ratione tranſmutationis deuenirem in nõ eſſe quod ſecũdũ meam naturã eſt impoſſibile eo ꝙ nõ ſum cõpoſita ex cõtrariis: imo ex cõcordãtib9 vt ſupra tactũ eſt. Ens aũt abſolutum per nullam ptem contrariã priuari poteſt.

¶Ait forma.Immo ĩ q̃tũ ſũ actio abſoluta ab omni materia ſum denudata aliter nõ eſſem abſoluta actio: meę aũt formę pticulares in qb9 ſũ diffuſa & extẽſa p oĩa indiuidua a materiis pticularib9 ſũt diſtictę eo ꝙ actiuę ſũt exñdo & agẽdo ali

ter aliquo modo materia haberet actioné & ego paſſioné ſub ipſa quod eſt impoſſibile.

Dixit fořa.ego tota ſũ ĩ matria actiuãdo & matia tota ĩ me paſſionãdo & ideo cõnexa ſũ cũ ipſa ĩ ſubſtatia & nr̃a accidẽtia ſunt cõnexa:alr̃ nõ eſſem⁹ vna ſb̃a exteſa & cõtinua qđ ẽ impoſſibile.

Ait forma qa ſum ĩ pria matia & ĩ oĩb⁹ materiis particularib⁹ & ſic de meis pticularib⁹ formis actiuãdo orit̃ ex me ſb̃alis actio & vera actio pdicamẽtalis cũ qua ago in primã materiã & in oẽs materias pticulares:& a materia pria orit̃ paſſio pdicamẽtalis & ex ambab⁹ orit̃ mot⁹ gñalis actiuat⁹ p meã naturã & paſſionat⁹ per ſuã cũ quo motu ſunt motę ſubſtãtię exiſtentes in potẽtia cũ ſuis accidẽtib⁹ ad eſſe actuale nouũ genitũ:& ratiõe corruptiõis antiquat̃ priuatio & nouatur poſitio & hoc inceſſanter.

Dixit fořa.Ego & matia vnã analogiã cõſtituim⁹ tñ ego pmitiue & ipa matia ex cõſequẽti:& rõ hui⁹ ẽ qa ĩ motu ego ſũ iceptiua ratiõe actiõis & matia cõſecutiua rõne paſſiõis:ad qđ ſcđm ꝙ finis ei⁹ ſum cũ ſim ꝑpter me & ipſa nõ ꝑpter ſe ſed ꝑpter me:& ideo anteq̃ ego deficiã ipſa deficit ĩ particularib⁹ cũ nõ ſit capax ad recipiendũ totam meã actioné quo ad inferius nõ autem quo ad ſuperius cũ ipſa ſit abſoluta paſſio per naturam.

Rurſus dixit fořa.Ego ſũ ſilitudo dei & matia eſt ſua diſſilitudo cũ deus ſit fořa & nõ matia ad qđ ſequit̃ ꝙ ego ſũ magis bona magna durabilis potẽs ĩtelligibilis & amabilis virtuoſa vera pfecta & glorioſa q̃ matia:& ideo ſequit̃ ꝙ poſſum magis in materiã agere q̃ matia poſſit pati:ſed tale magis agere eſt ĩ me ĩ potẽtia & nõ poſſum ipm̃ reducere ad actũ qa matia nõ põt tm̃ pati. ad qđ ſequit̃ ꝙ mea eſſentia eſt ĩteſa p bonitaté magnitudiné &c. & materia exteſa & ꝙ ĩ corruptiõe matia ante ĩcipit deficere q̃ ego:in gñatiõe aũt ego ſũ primitiua & matia cõſecuta & ideo ſum magis ꝓfunda q̃ materia cum ſim ſimilis formę diuinę q̃ eſt ꝓfunda quo ad ſua correlatiua vtputa quo ad diuinas pſonas & ſic de diuina bonitate &c.quæ eſt ꝓfunda quo ad ſua correlatiua ratiõe cuius mea bonitas &c.eſt magis profunda q̃ bonitas materiæ.

Ait forma.ſum vna ĩnũero priuatiue:hoc eſt ꝙ corrupta vna

forma indiuidui reſtauratur in alio indiuiduo genito & hoc abſolute & ideo poſito ꝙ oīa indiuidua eēnt corrupta ego eſſem reſtaurata ī meo ſingulari numero & natura. Et hoc patet ꝑ iſtud exemplum: poſito ꝙ de vna maſſa argenti fieret vna ſcutella & vnus ciphus: poſtmodū ponerent̄ in fornacem corruptis figuris eorū nō corrūperet̄ argētū & eſſent in ipo ī potētia alius ciphus & alia ſcutella vel coclear & huiuſmodi.

¶ Ait fořa ego ſum cōſeruās ſubſtātiā actiuando & hoc ꝓpter qd cū ſim finis & materia paſſionādo cū ſe habeat ad me & ideo ī ipſa cōſeruatiōe abſoluta ſū ꝑmitiua, matia aūt conſecutiua. ad qd̄ ſequit̄ ꝙ ſicut gn̄atio ſubſtātię cōſiſtit ꝑ me primitiue ſic corruptio cōſiſtit primitiue ꝑ materiā, & in tanto ꝙ ego nō deficerē in cōſeruādo & actiuādo ſi matia poſſet ſuſtinere ī tātū paſſionādo ipſam conſeruationē. ad qd̄ ſequit̄ ꝙ materia eſt magis circa priuationem q̄ ego ſim in ſubſtantiis corruptibilibus.

¶ Cterū ait forma ſicut dictū eſt de cōſeruatiōe ſubſtātiali ita ſuo modo intelligi poteſt de accidētali vt puta albedo cōtracta ī albo & nigredo in nigro & huiuſmodi. qm̄ albedo eſt forma accidentalis nō materia: & ideo cū ſim forma ſubſtātialis mihi cōpetit conſeruatio formę accidentalis nō aūt materiæ & corrupta albedine in albo corruptio primo eſt ex parte materiæ.

¶ Ait forma. ego & materia ītrīſece cōſtituim⁹ ſubſtātā indiuiduatā & ipa īcipit ꝑ me vt deīde eſt & accipit augmētū & extēſionē ꝑ me actiuādo & ꝑ materiā paſſionādo & intātū ſe extēdit augmētatio q̄tū poteſt pati extēſio materię. ad qd̄ ſequit̄ cōis quātitas intenſa & extenſa: intenſa ꝑ me, extenſa per materiam.

¶ Ait forma. ego ſum recepta actiuādo in ꝑticularib⁹ & materia recipiēs & ſuſtinēs & hoc patet ꝑ iſtud exēplū, ignis calefacit aerē & īquātū calefacit ipm̄ facit ſe receptū actiuādo & ponit aerē recipiētem caliditatē paſſionādo & appetit aer ipſam paſſionē per materiam & ignis actionem per ſuam formam.

¶ Ait forma. Ego ſū ens cōparatiue actu & matia eſt ens ī potētia vt patet ꝑ iſtud exēplū in ouo eſt aīal ī potētiā & ī ferro gladius & hoc ex parte materię q̄ expectat meā actionē & hoc eſt qa natura

liter ſum primitiua p actionē & materia cōſecutiua p paſſionē vt ſupradictū eſt: & ideo cōpetit mihi eē actu & materię eē potentia
¶Ait forma. Ego ſum ens determinatū cū ſim actiua: materia autem eſt ens cōfuſum cū ſit potētia ratione cuius paſſionis eſt confuſio in potentia ratione materię non autem ratione mei.
¶Ait forma. Ego ſum ens pfectū & ideo ſum appetibilis a materia ratiōe cui9 appetibilitatis ī cōmuni appeto agere in materiā & materia pati ad qđ ſequit̄ ꝙ materia p me eſt pfecta & nō p ſe.
¶Ait forma. Sū mota p formas pticulares vna forā pticulari genita de alia ſub meis pricipiis īnatis ſupratactis motis p pricipia diuina vtputa mea bonitas p bonitatē diuinā: mea magnitudo per magnitudinē diuinā & ſic de aliis & hoc effectiue qm̄ quāto magis ſubſiſto ſub ipſis tanto magis ſum alta & ſublimis.
¶Ait forma. ſum mota p octauā ſphęrā quę mouet me ī ſaturno &c. ſum mota p elemēta & p elementata. p corpora cœleſtia ſum cœleſtiata: per elemēta ſum elemētata vegetata per vegetata ſenſata per ſenſata imaginata p imaginata: ſum in aqua frigida mota inquātum ſum potētia ad eſſendū calefacta: in albedine per album albificata ſum mota in generatione & corruptione nō autē ſum mota a priuatione vt ſupradictum eſt.
¶Rurſus ait forma. nō ſum ens exiſtēs īter eſſe & nō eſſe qa ſi ſic non ens iam eſſet ens qđ eſt cōtradictio. verūtamen per accidens ſum circa nō ens in ſubſtātia exiſtēte ī potētia & nō actu & ſum veniens in corruptionem quo ad ſuum numerum nouatum.
¶Cterū ait forma de me ſunt oēs formę particulares & vna eſt de alia ſecundū viā generationis: aliter vna forma nō appeteret aliā ad multiplicādū ſuam ſpeciē nec eſſet ſubiectū in quo eſſet motus ſucceſſiuus: & omnia iſta eſſent contra meam naturam.
¶Rurſus ait forma: finita ſum & oēs meæ partes īdiuiduatę ſūt & finitę potēs ſū naturaliter ſed īpotēs reſpectiue quo ad primū q habet poſſe infinitū & ſup me pōt agere miraculoſe ad placitū.
¶Multa alia dixiſſet forma de ſeipſa ſed dimiſit cauſa breuitatis dicens ꝙ omnia ſunt implicata in eis quæ de ſeipſa dicta ſunt. & hoc relinquimus intellectui ſcientifico ſubtiliter intuenti.

Ait matia ego ſũ ēs ex quo fit aliqd paſſionãdo & hoc ſub ſtantialiter & accidẽtaliter qa dux ſũ qm̃ ex me q̃ ſũ pri mitiua fit materia particularis q̃ ē ſubſtantialis ps ſub ſtãtię vtputa materia roſę eq et hmõi.accidẽtalis aũt ſũ ſicut ferrũ qđ ē i potẽtia ad gladiũ.& grãmatica ad non grammaticum.

¶Ait materia.Ego ſũ ex paſſiua bõitate,magnitudĩe,duratiõe, ptãte,iſtĩctu,appetitu,virtute,& hmõi.Et ex oĩb⁹ iſtis paſſionibus cognatis ſũ cõpoſita & p totũ cœlũ & ẽt p oĩa elemẽta & elemẽtata ſũ extẽſa atqȝ mota,& ad meã nudã eſſẽtiã & quo ad meũ nũerũ & iõ vbicũqȝ ſim ſũ bene magne &c.paſſa & mota ſub forma prĩa cũ qua ſũ cõiũcta & cũ ipa vna ſubſtantia:in qua oẽs ſubſtãtię corpales ſũt iclusæ ſed maxĩe ſũ mota & paſſa ſub fořa prĩa q̃ ē de⁹ q cũ ſua bõitate paſſionat meã bonitatẽ & cũ ſua magnitudĩe meã magnitudinẽ:ipe ē jme⁹ finis,mea cauſa prĩa:& ego ſũ effectus ſimplicit ei⁹:cõtra quẽ nõ habeo poteſtatẽ nec reſiſtẽtiã qa ſi ſic eſſem actiua rebellis & inobediens:& paſſio finita paſſionaret actionẽ ĩfinitã qđ eſt impoſſibile.Põt ergo de⁹ agere de me ſiue p meã naturã ſiue ſupra meã natãm miraculoſe vt cognoſcatur ſua magna potẽtia & virtus infinita & infinita libertas ſuæ voluntatis infinitæ & etiam ſuum dominium.

¶Ait materia.ſũ abſoluta paſſio ſub abſoluta fořa ſub q̃ ſũ cõiuncta & ſicut ex mari deriuãt oẽs aq̃ fluuiales & ad ipȝ reuertũt ſic a me deriuãt oẽs matię pticulares & ad me reuertũt qa abſoluta ſũ

¶Rurſ⁹ ait materia.Nõ ſũ ẽs exñs ĩ potẽtia abſolute qa ſi ſic ſub iectũ ĩ quo eſſẽ ſuſtẽtata eẽt ĩ potẽtia & ſic ſucceſſiue ĩ ĩfinitũ qđ eſt impoſſibile.Sũ ergo ens exiſtẽs in potentia ad oẽs ſubſtantias particulares ſub formis particularibus exiſtentes.

¶Iterũ ait materia.ſũ ſubſtãtia ĩ potẽtia p hoc qꝛ de me & p me ſũ pars ſubſtãtię & ſine me ſubſtãtia eẽ nõ põt.ſubſtãtia q̃ ſũ in potẽtia ē eueniẽs p gñationẽ aut p artificiũ:p gñationẽ ſicut roſa ĩ roſario in quo ē ĩ potẽtia:p artificiũ aũt ſicut ē in ptib⁹ dom⁹ ĩ qb⁹ dom⁹ exiſtit ĩ potẽtia anteq̃ ſit cõſtructa.¶Ait materia nõ ſũ priuatio:ſed ſũ potẽtia ad priuationẽ qm̃ p meã ĩpotentiã priuãtur materię pticulares p viã corruptiõis.ad qđ ſeqt̃ priuatio fořarũ

particularium vt in capitulo formæ tactum eſt.
¶Rurſus ait materia. in mea natura non inuenitur forma q̃ ſit ex me atq; propter me qa ſi ſic nõ eſſem paſſio abſoluta & ſecundum quid meæ ptes eſſent in mea eſſentia & natura priuatæ qđ eſt impoſſibile cum ſim ſimpliciter abſoluta.
¶Cæterũ ait materia. abſoluta ſũ & ĩq̃tũ ſum abſoluta nõ ſum in ptib⁹ nouata: ip̃ę aũt materię pticulares ſũt nouatę inq̃tũ de potẽtia i actũ ſũt motę & qñ corrũpũť nõ ſũ nouata priuatio qa ſum abſoluta. ip̃ę aũt cũ ſint pticulares i priuatiõe ſunt nouatę. ¶Ait materia. idiuiduata ſũ p q̃titatẽ cũ q̃ ſum q̃ta vtputa lõga lata & pſũda aut in circulo vel in corpe ſpherico rotũda ſũ q̃lificata: vtputa in flãma lucefacta calefacta & in vino rubro rubefacta et in melle dulcificata et in terra grauificata: et in igne leuificata.
¶Rurſus ait materia. ſũ relata qa ſũ paſſiua ſub ſo ſa actiua et ſũ relata ſubſtãtialiter et accidẽtalr. ſuſtantialiter ſicut i gñatiõe in q̃ gñans generat genitũ: accidentaliter ſicut i mechanicis i qbus faciẽs facit ſiue fabricat factum ſiue factibile & huiuſmodi.
¶Ait materia. habituata ſũ hĩtu ſub quo ſũ paſſionata & de vna ſpecie i aliam mota: ſicut mea paſſiua bonitas q̃ ſub mea paſſiua magnitudĩe eſt magna & ecõuerſo & ſic de aliis meis principiis paſſiuis innatis.
¶Rurſus dixit materia ſituata ſum i circulo in cœlis in elemẽtis in elemẽtatis: meus aũt ſitus eſt abſtractus q i plurib⁹ ſitib⁹ particularibus eſt diffuſus ipſo pmanente in ſeipſo abſolute.
¶Itẽ ait materia. i tpe ſũ & in ipſo tpe ſũ mota ſucceſſiue extra differentiã inter vnũ nũc & aliđ: aliter nõ eſſẽ in motu ſucceſſiue cõtinuato. verũtñ ſcđm q; ſũ recepta in meis ptib⁹ paſſiuis in vno tẽpore ſũ in vno pticulari mota & in alio tpe in alio pticulari me remanente eſſentia indiuiſa eo q; meus motus eſt abſolutus & p cõſequens mea eſſentia.
¶Rurſus ait materia. i loco abſoluta ſum & ĩq̃tũ ſũ i pticularib⁹ diffuſa & cõtracta i loc pticľarib⁹ ſũ collocata & mediãtib⁹ meis partib⁹ de vno loco ad alium mutata me remanente abſoluta in meo loco abſoluto collocata & ipſe locus in me eſt paſſionatus &

non extra me extēſus cum ſit vna pars de meis accidētibus cum quibus ſum coniuncta.

¶ Ait materia ſum prima a quo ad meam eſſentiam eo ꝙ ſum abſoluta vt ſupra dictū eſt & niſi eſſem cū prima forma cōiūcta ipa exñte pria nō haberē cū quo eſſem primitiua paſſio & ſic nō eſſē pria materia & hoc patet qa mea primitiua paſſiua bonitas, magnitudo &c. nō eſſet cōiūcta cū primitiua actione bōitas magnitudo &c. & ſic priuata pria forma vna particularis forma nō poſſet eſſe genita de alia. ſic etiā ſi ego nō eſſem materia prima vna materia pticularis nō poſſet eſſe genita de alia & corrupta: & in vniuerſo eſſet vacuitas genita & etiā diſcōtinuatio & etiā ceſſatio motus & p cōſequēs annihilatio ſucceſſiuē totiꝰ vniuerſi qđ eſt impoſſibile. pbatū ē ergo primā materiam eſſe. ¶ Ait materia multa alia poſſem dicere de me ſed longum eſſet narrare. & per ea quæ de me dixi poſſunt intelligi quæcunqꝫ de me poſſunt dici.

De Generatione.

AIt gñatio. Ego ſū eſſe exiēs & eueniēs & p meū exitū pſ̄a eē exeūtia & eueniētia me exita & euēta cū meis ppriis correlatiuis vtputa abſolutū generās gñabile & generare cū quibus ſum hoc qđ ſum. tribus modis maxīe ſum exita & euenta ex meis principiis innatis, quæ ſunt bōitas, magnitudo, duratio, ptās, inſtictus, appetitꝰ, virtꝰ &c. quodlibet iſtoꝝ eſt relatū naturaliter & ex ipſis relationibus ſum exita & euēta & primo exiens ſubſtātia in potētia ſecūdario ſubſtātia exita & euēta de potētia in actū tertio de extra ad ītra vtputa nutrimentum augmentum & huiuſmodi.

¶ Sū ſubſtātia exñs ī potētia gēita cū meis accidētibꝰ vtputa exiſtēs ī potētia ī lapide ferro motu & ſpica ī grano & ſpma ī aīali & hmōi. eſt flāma genita de potētia in actu & ſic de ſpica & hmōi & hoc qa gñans generat ī ſua ꝓpria paſſiōe q̄ ē gñatiuitas mediāte gñare ī tāto ꝙ forā pticularis ē gēita de forma vlī & materia pticular[de materia vlī & pticulare cōnexū de cōnexo vlī & oīa iſta p meā fecūditatē & naturā q̄ ſū abſoluta deriuata a primis prin

cipiis vt dictū ē & a foecūditate ipārū flāma genita ſiue ſpica ge-
nita ī actu viuit nutrit & augmētatur ſcdm ea q̄ recipit ab extra
vtputa flāma ī lapide ab oleo viuit & in ipā eſt alia flāma ī poten
tia ſi addatur lychnum p̄ cōtractū: & ſic de grano ſeminato in ter
ra i quo ſunt pl'a grana in potētia & exeūt ī actū p̄ me: & in me ve
getantur augmentando tranſmutando elemētata in ſuam ſphe-
ram. in grano ſeminato eſt hūidum radicale nutrimētale exiſtēs
actu & ex radicali gn̄antur plura humida radicabilia & ex nutri
mentali plura nutribilia in granis ſpicæ & hoc p̄ me bene magne
durabiliter potēter &c. fōraliter & materialiter mediante motu
genito de potētia in actum. ¶Ait gn̄atio dixi de gn̄atiōe q̄ conſi-
ſtit in flamma & in plātis modo intendo dicere de generatione q̄
conſiſtit in animalibꝰ. & hoc ſic. ouum genitū fuit in potentia in
gallina & hoc per gallum & fuit deductum in actum ipſo exiſtē-
te actu eſt in ipſo alias in potentia deductum in actum per motū
& augmentationem principiorum innatorum: & hoc quia bonꝰ
& magnus eſt ſuus exitꝰ & euētus. pullus genitus exiſtens actu
exit ex ouo exiſtit elementatus vegetatus & ſenſatꝰ & ipe come-
dēs granum aut hęrbam viuit & nutritur de eiſq; ab extra veni-
unt. granum elemētatum & vegetatum: eſt in ſua natura: eſt de
ductum in humidum nutrimentale pulli & humidum radicale
eſt tanq̄ lychnū (vt ita loquar) viuens & ſeipm̄ multiplicans p̄
humidū nutrimētale ſicut flāma p̄ oleum in lampade. pullus eſt
ſenſatus quia ſenſitiua eſt vna p̄s eius. in ipo fuerunt in potentia
actꝰ ſenſitiuæ vtputa videre per viſum audire p̄ auditū & huiuſ
modi & reducūtur ad actum per me quia bonum magnū &c. eſt.
pullus videt figurā in grano colorem & huiuſmodi & ideo viſi-
bilitas grani non ſenſati per accidens eſt genita aliter nō ſe habe-
ret pullus ad granum quæ viſibilitas eſt genita per me.
¶Ait generatio: & per meam bonitatem magnitudinem &c. quę
ſunt in me genita principia ſuperiora īnata vt ſupra dictum eſt:
Dum pullus comedit granum ſiue hærbam generatur ſapor &
hoc p̄ me & meā bōitatē & magnitudinē &c. ſapor aūt nō ē ī gra
no in potētia niſi p̄ accn̄s ſ; p̄prie ē p̄ ſenſum genitus & deductus

de potẽtia in actum, pullus eſt imaginatus p imaginationẽ ſicut per ſenſitiuã ſenſat⁹: & ideo actus imaginatiõis cõſiſtit ĩ potẽtia & reducit ad actũ p ſpẽs abſtractas a ſenſibilib⁹. & ideo gall⁹ imaginat locũ vbi comedit granũ & ſic de fonte vbi potauit aquam.
¶ Ait gñatio. ſicut dixi de pullo ita põt dici de ſpermat e ĩ matrice mulieris & hmõi ĩ quã venit ſemen cũ humido radicali nutrimẽtali. Radicale ãt viuit mediãte hũido nutrimẽtali & mẽſtruo mulierꝫ mouet ſe agumẽtãdo lineãdo figurãdo & hmõi & hoc p me qa p meã bõitatẽ bonũ eſt & p meã magnitudinẽ magnũ &c.
¶ Ait generatio. Pullus nõ viuit in aqua ſicut piſcis, nec piſcis in terra ſicut pull⁹ & ſic de ſalamãdra quę viuit ĩ igne & nõ ĩ aqua nec ĩ terra & hoc quia ſum diffuſa & fœcũda p plures modos. vnde cũ ita ſit quid mirũ ſi iuſtitia dei extra meã naturã ſiue ſupra agit de me ad placitũ conſeruando corpora dãnatorũ in clibano ſempiterno ſicut ignis qui cõſeruat ſalamãdrã ĩ ſua flãma ĩ qua ſalamãdra eſt genita nutrita & augmẽtata & maxime quia iuſtitia dei eſt magis bona magna &c. ꝙ ego ſum ſine comparatione.
¶ Ait generatio multa dixi & plura dicere poſſem de memetipſa naturaliter ſcđm ſubſtãtiã & accidentia in qb⁹ ſum diffuſa & extenſa & huiuſmodi bene magne potenter &c. ſed volo dimittere iſtã materiã & tranſire ad generationẽ virtutũ & hoc ſic. Iuſtitia eſt habit⁹ (ait generatio) ſub quo iuſt⁹ iuſte agit & eſt p me genitus & p͛io ĩ potẽtia poſit⁹ & ſecũdario ĩ actũ deduct⁹ & obiectiue per aĩam humanã nutrit⁹ & augmẽtat⁹, ipſe habit⁹ eſt deſcenſus ab influẽtia & fœcũditate pricipiorũ innatorũ quę ſunt bonitas magnitudo &c. aĩa autẽ obiectãdo ſpecies iuſti recolẽdo ĩtelligẽdo & amãdo generat ipm de ipis ſpecieb⁹ collectis. & hoc eſt poſſibile quia bonũ magnũ &c. eſt qđ bonũ magnũ eſt datum a principiis primitiuis diuinis vtputa a bonitate magnitudine &c. vt aĩa habeat iuſtũ intelligere recolere & amare cũ quib⁹ cauſet iuſtum ſentire vidẽdo audiendo &c. Iuſtũ imaginari obiectũ & oĩa iſta deſcendunt a iuſtitia diuina quæ eſt cauſa primitiua & finis & vt homines habeant pacẽ & iuſtitiam inuicem et ſint diſpoſiti ad bene agendum & malum euitandum.

¶Ait generatio.prudētia eſt habitꝰ ſub quo prudēs prudē-ter agit eligēdo bona & euitādo mala & ante eligendo bona magna q̄ parua & ante dimittēdo magnū malū q̄ paruū & omne malū ſimpliciter ſi poſſit:ipſe habitꝰ per me eſt genitꝰ & eſt deciſus ſicut ramūculꝰ a ſapiētia q̄ eſt ſuperiꝰ quæ cauſat ip̄m de ſimilitudinibꝰ.poſt modū p me & p hoīem eſt de-ductꝰ de potētia ī actū mediāte me vt prudēter agat p aīam obiectiue & mouēdo potētias inferiores ad vtilitatē corpo-ris ſentiendo & imaginādo vt aīa ſit diſpoſita ad agēdū ſub habitu prudentię ip̄e homo prudēs eſt recipiens ſimilitudi nes entium bonas & malas,bonas eligens per exemplū & ſic de malis euitando ipſas.

¶Itē dicit gn̄atio.Fortitudo eſt habitꝰ p quē habituatus eſt fortis corde maxīe cauſatꝰ p volūtatē q̄ tēdit ad ſuū finē pri mitiuū optatū ſub ip̄o.volūtas hēt pœnas & lāguores p ea q̄ eueniūt cōtra ſuū agere.p ip̄m habitū ē fortificata & qeta ta ī ſuo vigore.ip̄e habitꝰ ē genitꝰ de ſimilitudinibꝰ obiecta tis p volūtatē mediante me inq̄tū ī potētia ē poſitꝰ & p agen tē vt puta p hoīem p me & p ip̄am volūtatē ē deductꝰ practi catus exn̄s actu ſub ip̄o habitu.hō eſt bellicoſus cōtra vitia cū virtutibus iunctis & cōnexis fortitudini intātū ꝙ ſenſus nec imaginatio nō pn̄t reſiſtere per videre audire &c.

¶Ruſꝰ dicit gn̄atio.tēpantia ē habitꝰ ſub quo tēpatꝰ tēpa te agit comedēdo bibēdo induendo & hmōi.Iſte habitꝰ ē ra mꝰ iuſtitię rōe ęqualitatis vt ſane viuat & hmōi ē genitꝰ de ſimilitudinibus collectis p aīam & de potentia in actū eſt de ductus p hoīem & p me.ip̄e aūt habitus viuit & durat tm̄ q̄ tū eſt fœcūditas potētiarū aīæ quas tēperate obiectat ſicut obiectare debet:& hoc bene magne &c.

¶Itē dicit gn̄atio.fides eſt habitꝰ a deo datꝰ p quē ītellectꝰ in telligit ſup vires ſuas ea q̄ p ſuā naturā attingere nō pōt vt puta articulos fidei & huiuſmodi ipſo habitu remanēte eo ꝙ eſt genitus de ſimilitudinibus ſupiorībꝰ vt puta de ſimili-tudine diuinę bonitatis magnitudis &c.Ego in hoc nō ſum

gñatiua natāliter ſed diſpoſitiua īſtrumētatiua ſub gr̄a di-
uina.p ipſum hitū cōſiſtit credere:& ſub credere: ītelligere.
Nā q̄tū ipm̄ ītelligere aſcēdit ad obiectū ſupius tāto magis
aſcēdit credere ſup ipm̄ ſicut oleū ſup aquā,qm̄ q̄to pl⁹ aqua
aſcēdit tanto plus oleū aſcendit ſup ipſam & ideo ītellectus
p intelligere & p credere idem obiectum attingit ſed diuerſi
mode.ſ.magis p credere q̄ per intelligere.
¶Rurſus ait gñatio.ſpes eſt habit⁹ ſub quo ſperās ſperat ad
iuuamētū & a deo veniā:ipē hit⁹ ē dat⁹ a deo & ego ſū īſtru
mētū in gñando ſpem mediāte aīa obiectiue.ipē habit⁹ ē nū
ci⁹ īter deū & hoīem & ē fœcūdat⁹ p diuinas rōes ī meis pri
cipiis īnatis.ipē hītus ē delectatio hoīm & cōſolatio,poſito
q̄ ſit forat⁹. nō dico de illo habitu ſpei deforato ſub quo pec
catores pmanētes ī pctō credūt ſe habere a deo adiuuamētū
& veniam:talis aūt habit⁹ ē ſpurius eo q̄ deformatus ē & nō
genitus de illis ſimilitudinibus:de quib⁹ ſpes vera eſt geni-
ta q̄ ſunt de meis principiis innatis.
¶Itē dicit gñatio.charitas eſt hītus ſub quo hō charitatiu⁹
diligit deū ſup ſeipm̄ & pximū ſuū tāq̄ ſeipm̄. ipſe habitus
a deo dat⁹ ē:volūtas hūana & ego nō ſum⁹ ſufficiētes ad ge-
nerādū ipm̄ cū ſit ſup vires volūtatis exn̄s & pmanēs: verū
tñ ego ſū diſpoſitio ad colligēdū habitū charitatis & ad ipm̄
gñandū & diuia volūtas pōit ipm̄ ī potētia & mediāte volū
tate de ipō hītu hītuata deducit ipm̄ de potentia in actū vt
agat ſub illo habitu bñ magne &c.Rurſus ait gñatio.ſapien
tia ē habit⁹ a deo dat⁹ q exaltat ītellectū dādo ei ſciētiā īfuſā
vt aſcēdat ſup prudētiā diſpoſitā p inferiora & vt exiſtat ita
alt⁹ & ita bñ diſpoſit⁹ ad ītelligēdū vera p ipm̄ hitū ſicut vo
lūtas p charitatē.ſine aūt tali hītu eēt intellect⁹ iniuriat⁹ in
via cū ſit ita alta potētia cāta p diuinū ītellectū ſicut volūtas
hūana cāta p diuinā volūtatē.ſub iſto aūt hītu agit ſapiēter
intellectus.ego autē pparo ei ſpecies quibus vtitur.
¶Ait gñatio.dixi de ſeptē virtutib⁹ pricipalib⁹: & p ea q̄ de
ipis dixi:pōt cognoſci q̄ ſūt:eſſētię ipſarū quō gñant̄ creſcūt

DE CORRVPTIOME

& nutriũtur & ſicde virtutib⁹ q̃ ab ipſis deriuāẽ vt ſunt hũi litas,patientia,cõſtātia & hmõ'.& iſta ſciẽtia ẽ valde p̃para tiua ad acq̃rẽdũ vitā ęternā cũ virtutes ſint viæ eius.

De corruptione.

AIt corruptio.ſũ exit⁹ ab eẽ in nõ eẽ & iõ me hẽo con tradictorie ad hoc qđ dictũ ẽ dẽ gñatiõe.¶Ait cor ruptio ſũ duplicit.vno mõ ſiplicit ſũ:alio mõ ſcđ3 qd & accidẽtaliter.ſimpliciter vt qñ aliqd amittit eẽ ſubſtā tiale ſicut qñ hõ amitti formā.accidẽtaliter vt qñ aliqs amit tit albedinẽ quam habeat dicitur corrumpi ſecũdum quid quia ſecundum illud accidens quod eſt albedo.

¶Rurſ⁹ ait corruptio qñ ſuba cõſiſtit in potẽtia cũ ſuis acci dentibus p viā gñatiõis vt dictũ ẽ & ego ſum ibi i potẽtia vt puta i ouo in quo aial ẽ in potẽtia:ſi frāgaẽ illđ ouũ corrũpiẽ illa potẽtia & ego ſum exiẽs de eſſe i priuationẽ ipius aialis.

¶Ait corr.corrũpiẽ flāma in lāpade qñ deficit oleũ:dũ dura bat flāma ego erā i potẽtia:corrupta flāma ſũ deducta i actũ Granũ i area hẽt ſpicā i potẽtia & ad ꝯñā cõtrariā ego ſũ ipa i potẽtia:& qñ granũ ẽ ſemiatũ ſpica ẽ genita p me granũ eſt corruptũ quo ad ſuũ nũerũ.eius aũt eẽntia trāſmutata ẽ in plib⁹ granis q̃ ſũt i ſpica gẽita & i quolibet grano ẽ alia ſpica i potẽtia p viā gñatiõis & ad cõſequẽtiā cõtrariā.ego ſum i ipis i potẽtia & iõ ſũ ſucceſſiue cõſequẽtia cõtraria gñatiõi ipa gñatio euẽit ad eẽ & ego euenio ad priuationẽ ipſius eẽ.

¶Itẽ ait corruptio.in ſpmate deducto in matricẽ ẽ aial i po tẽtia p gñationẽ & ego ſum i ſpmate i potẽtia p viā p̃uatio nis qm̃ gẽito aiali corrũpiẽ ſpma & eẽ ipſius ſpmatis trāſit; p viā trāſmutatiõis i aliā eſſentiā i q̃ eẽntia noua ego ſũ noui ter i potẽtia.ad qđ ſeqẽ ꝙ gñatio & ego ſum⁹ cõnexę tñ ali ter & aliter:& hoc ẽ neceſſe vt mot⁹ naturę ſit cõtinuus de potentia in actum & de actu in potentiam circulariter.

¶Rurſus ait corruptio pull⁹ comedit granum in quo ẽ ſpi ca i potẽtia:comeſto aũt grāo ait corruptio ego ſũ deducta i actũ ſucceſſiue priuādo potẽtiā ſpicæ & nũerũ grani:gẽita

autē carne pulli de grano ego ſum in potentia in carne mor tuo pullo:ergo ſum cauſa priuatiōis eius & ideo oſtenditur per quem modū generatio & ego ſumus contradictoriæ.

¶Ait corruptio.multa alia poſſem dicere de me ſed p ea quę dicta ſunt intellect⁹ bene ſpeculatiu⁹ & actiu⁹ poteſt cogno ſcere alia q̄ de me poſſunt dici. Volo autē nūc trāſire ad vir tutes morales & oſtēdere per quē modū corrūpuntur & vi tia generantur eo ꝙ ſunt contradictoria.

¶Rurſus ait corruptio.iuſtitia & auaritia ſe habēt cōtradi ctorie & ideo p illū modū p quē iuſtitia generata eſt vt ſu pradictū eſt p oppoſitū generaꝛ auaritia:dum autem homo eſt habituat⁹ de iuſtitia:auaritia cōſiſtit ī potētia. & quādo iuſtitia corrūpitur auaritia exit de potētia in actū, habitus autem auaritię eſt collectus & genitus per malitiā cōtra fi nem bonitatis qui finis ē deduct⁹ in priuationē. & ideo aua rus ſub ſuo habitu eſt malus & extra quietē & retinet dāda & eius appetitus eſt puerſus inſatiabilis & priuatiuus.

¶Item ait corruptio.gula & tēperātia ſunt cōtradictorię & ideo genita tēperātia ego ſum in ſubiecto ī potētia qa corru pta tēperātia genita eſt gula & deducta de potētia in actū.& ideo oſtēſum eſt p quē modū habit⁹ gulę eſt de malitia geni tus & puerſus appetit⁹ cōſtitut⁹ ad q̄d ſequiꝛ ꝙ homo gulo ſus eſt ſine qete cū extra finē ſit deduct⁹ & priuat⁹ & ideo q̄n multū comedit dolet reſpectu nimię comeſtiōis: & q̄n parū comedit & non habet qd comedat etiā dolet & ſemetipſum diſponit ad infirmitatem corruptionem & mortem.

¶Dicit corruptio luxuria & caſtitas ſunt contradictoriæ ca ſtitas ē hīt⁹ genit⁹ de ſilitudinib⁹ pricipioꝝ īnatoꝝ & luxu ria de diſſilitudinib⁹ eoꝝ & ideo ſilitudines virtutū & diſſi militudines ſūt cōtradictorię ad q̄d ſequiꝛ ꝙ habit⁹ caſtita tis & habit⁹ luxurię ſūt habit⁹ cōtradictorii p bonā magni tudinem & per malā,per bonā duratione & p malā: p bonā poteſtatē & per malā: per bonū inſtinctum & per malū,per bonū appetitū & p malū:p virtutē:& p vitiū & pformatā ve

ritatem & p difformatã:per formatam dilectionem & p dif formatam:per pfectionẽ & imperfectionem & huiuſmodi.
¶Rurſus ait corruptio.ſupbia & hũilitas ſunt cõtradicto- rię & iõ qñ gñat hũilitas corrũpit ſupbia:& ecõuerſo.ad qđ ſequit ꝙ hũilitas ẽ cõtra oĩa vitia q̃cũq͂ ſint & ſupbia cõtra oẽs virtutes:& iõ ſequũt duo hĩt⁹ vn⁹ cõtradictori⁹ & ali⁹ cõtrari⁹:& cõtrari⁹ orit a cõtradictorio eo ꝙ termini magis diſtãt p cõtradictoriã q̃ p cõtrarietatem.ego aũt ait corru- ptio ſũ intẽſa p cõtradictoria & extẽſa p cõtraria & ĩ iſto paſ ſu oñdit p quẽ modũ gñatio & ego ſumus cõtradictoria & oppoſita in moralibus,vnde cũ ita ſit hõ ſupbus eſt habitua tus de ſupbia cõtra ſua prĩcipia innata,ratione cuius eſt in quietatus:& qa homo humilis eſt habituat⁹ de humilitate cõſtituta de ſimilitudinibus principiorũ ĩnatorũ eſt quieta tus patiens beniuolus prudens iuſtus & huiuſmodi.
¶Ait corruptio.Fides & infidelitas ſunt cõtradictoria fides aũt eſt habit⁹(vt dictũ eſt)cap.de generatiõe,infidelitas eſt habit⁹ cõſtitut⁹ ex ſĩlitudinib⁹ cõtradictoriis & ideo ĩfidelis cõtradicit articulis fidei:& hoc duob⁹ mõis credẽdo & ĩtel ligẽdo ſicut ſarracen⁹ q nõ credit deum eſſe trinũ ĩ pſonis & verbũ diuinũ incarnatũ & hmõi.alio modo ſicut auerroiſta chriſtian⁹ q aſſerit ꝙ ſcđm modũ ĩtelligẽdi ĩpoſſibile eſt deũ eẽ trinũ ĩ pſonis & verbũ ĩcarnatũ:ſed dicit ſe credere ꝙ de⁹ ſit trin⁹ & ĩcarnat⁹ cũ ſe dicat eſſe catholicũ & ideo catholi- cus & ſarracen⁹ ſe habẽt cõtradictorie.& etiam catholic⁹ & auerroiſta.qm̃ ſi vere & ſimplr̃ eſt ĩpoſſibile trinitatẽ & ĩcar natioẽ eẽ,ĩpoſſibile eſt fidẽ catholicã verã eſſe.Fides aũt eſt habit⁹ ſub quo catholicus ver⁹ ponit altitudines diuinarũ rationũ p ĩfinitatẽ oĩmode ſimplicẽ:ſarracen⁹ aũt & auerroi ſta negãt.& ideo catholic⁹ ponit deũ eẽ habẽtẽ bonitatẽ opti mã,infinitã magnitudinẽ,maximã infinitate &c.& eſt dñs naturę creatę licẽtiãs ipam naturã ꝙ ipa agat naturalr̃ & ꝙ nõ ſit aliqđ reſiſtẽs ei qđ ĩpediat ꝙ nõ poſſit agere ſup natu- ram ad placitũ & miraculoſe:& hoc ponit fides p ĩfinitã bo-

nitatem & magnitudinē &c.ad qđ ſequit̃ ꝙ fides eſt poſiti=
ua & infidelitas ꝑ me priuatiua.dico ꝑ me ꝗa intellectꝰ ꝑ me
eſt corruptus & ꝑuerſus & hoc ꝗa homo infidelis vilis eſt.
¶Rurſus ait corruptio ſpes & deſperatio ſũt cõtradictoria
ſpes aũt habitꝰ genitus eſt vt dictũ eſt:& ꝗa ſum cõtra gene
rationẽ ꝑ me deſpatio genita eſt:& eſt genita de cõtradicto=
riis principiorũ ſpei.Spes aũt eſt cõtra me ꝑ iuſtitiã pruden
tiam &c.& ego ſum contra ſpem ꝑ auaritiã gulã &c.& ideo
deſperatꝰ ſemꝑ eſt in triſtitia & dolore & ꝗa eiꝰ habitus ꝗ eſt
deſperatio eſt cõſtitutꝰ de multis malis magnis durabilibus
&c.ſub quibus habet carentiã de oĩbus magnis bonis.Cha=
ritas & crudelitas ſunt cõtradictoria ad qđ ſequit̃ ꝙ crudeli
tas eſt habitꝰ cõſtitutus de ſiĺitudinibꝰ cõtradictoriis prĩci=
piorũ ex ꝗbus eſt cõſtituta charitas,& ideo crudelis plꝰ dili
git ſemetipm̃ q̃ deũ:& ſemetipm̃ q̃ ꝓximũ ſuũ ad qđ ſequit̃
ꝙ finis appetitꝰ eſt ꝑuerſus cũ quo eſt cõtra iuſtitiã pruden
tiã &c.& eſt priuatꝰ ab oĩ quiete & ĩ faciẽdo malũ credit in=
uenire quietẽ:ſed nõ inuenit cũ facere malũ ſit ꝑ habitũ pri
uatiõis & corruptiõis.Sapientia & iuſtitia ſunt habitus qui
ſe habẽt cõtradictorie:& ſunt cõſtituti de prĩcipiis cõtradi=
ctoriis ex ꝗbus ſequit̃ cõtradictio & iõ ſtultitia põt cognoſci
per ea q̃ dicta ſunt de ſapiẽtia:hõ ſtultꝰ habet intellectũ ꝑuer
ſum cũ qua ꝑuerſitate quãdo credit facere bonũ facit malũ
& ecõuerſo.homo aũt ſtultꝰ eſt meus magnus amicus non
aũt homo ſapiẽs eo ꝙ amicꝰ eſt gñatiõis ĩ bonis magnis du=
rabilibꝰ &c.Finiuit corruptio ſermonẽ ſuũ & dixit ꝙ ſatis ap
te dedit notitiã de ſeipa ꝑ ea q̃ dicta ſunt. De elemẽtatiua.

Dixit elemẽtatiua.Ego ſũ virtꝰ naturalis ꝓgrediẽs a
formis elemẽtoꝝ ſubſtãtialibꝰ & accidẽtalibꝰ.a ſub
ſtãtialibꝰ ꝗa ex q̃tuor formis elemẽtoꝝ ſũ cõſtituta
& ab accñtalibꝰ ꝗa ex q̃tuor q̃litatibꝰ ſũ cõſtituta vtputa ex
caliditate frigiditate hũiditate & ſiccitate & ſic de aliis acci
dẽtibꝰ.& ſicut dixi de forĩs ſbalibꝰ ita dico de q̃tuor materiis
elemẽtorũ:ꝑ forĩas aũt ſũ actiua & ꝑ matĩas paſſiua & iõ tota
ſũ ꝓgreſſa ex ipĩs & tota ĩ ipĩs ꝑmanẽs.elemẽta aũt ĩ ngtũ ſũt

habit⁹ ſūt ſub me agētia & patiētia ī gn̄abilib⁹ & corruptibi
lib⁹ ſm ꝙ dictū ē de gn̄atōe et corruptiōe et de fo͞ra et matia
℄Ait elemētatiua. pricipia īnata elemētoꝝ ſūt bonitas ma-
gnitudo duratio &c. & ip̄a pricipia ī ip̄is exiſtētia ſunt ī me
cōtracta mediātib⁹ elemētis vt habeā naturā ip̄oꝝ pricipioꝝ
bonā magnā &c. ſub q̄ nat͞a ſunt elemētata metalla, plātę, et
℄Rurſus ait elemētatiua Ignis ē ſubſtātia ſimplex (aīalia.
& dr̄ ꝙ ē ſimplex p hoc qa hēt ſuā formā matiā & accn̄a ſpeci
fica & ſimplr̄ ī ip̄o cōtracta vt ex ip̄is ſit ſubſtātia diſticta ab
aliis elemētis. et ſicut dico d̄ igne ita ītelligit̄ d̄ ſimplicitate a
lioꝝ elemētoꝝ. ad qd̄ ſeqt̄ ꝙ mea nat͞a ē ſimplx quā ſimplici
tatē deduco ī elemē. p viā gn̄atiōis. elemē. cōponūt̄ īuicē vt
pt3 p q̄tuor maſſas ſēſibiles vtputa flāma ē calida & ſicca: a-
er huid⁹ & calid⁹ p frigiditatē frigid⁹ aq̄ ī olla pcuſſa a flāma
ē calida: p aerē hūida, tra p aquā frigida, & p cōſequēs p ae-
rē hūida & p flāmā calida. p iſtas āt q̄tuor maſſas ait elemen
tatiua ſū cōpoſita & hēo nat͞ā compoſitā quā cōpoſitionē de
duco ī elemēta p me cōpoſita, ſicut caliditas eſt propria paſ-
ſio ſiue qualitas ignis & hoc ſimplr̄ & hūiditas aeris & frigi
ditas aq̄ & ſiccitas terrę qa ſic ip̄ę q̄litates cōſtituūt ī me ſim
plr̄ & qa p accidēs cōponūt rōne cōpoſitiōis elemētorū ſic in
me ſūt cōpoſitę & ip̄ę ſm ꝙ ſūt ī me ītrāt elemētata & ī ipſis
℄Quatuor ſūt colores pricipales ait elemē. (hn̄t pmanētiā.
tatiua, ſc3 luciditas q̄ ſimplr̄ ē color ignis, diaphanitas q̄ ſi-
plr̄ eſt color aeris. albedo aq̄: nigredo trę. & iō iſti colores ſūt
ī me ſimplr̄ & qa cōponunt̄ elemēta & ego ſū cōpoſita & ip̄i
ſūt ī me cōpoſiti & ideo naturalr̄ deduco ip̄os colores in ele-
mētata quo ad ſimplicitatē & cōpoſitionē. colores aūt ītēſi ī
elemētis ſimplicitatē ſignificāt: colores extenſi & cōfuſi ſigni
℄Ait elemē. ignis & aer hn̄t leuitatē: aq̄ (ficāt cōpoſitionē.
& terra pōderaſitatē & p hoc ſeqt̄ mot⁹ a ſupiori ad īferi⁹. &
ecōuerſo & rōe obuiatiōis p accn̄s ꝙ hēt naturā aſcēdēdi. &
ecōuerſo ſm magis & min⁹ in ſb͞o ī quo ſūt deſcēdit. ex h° ge
nerat̄ mot⁹ rect⁹ & obliqu⁹ & ſcd̄3 ꝙ ſūt & eueniūt ī me ego
extenſa p oīa elementa cauſo illos motus rectos & obliquos.

¶Rurſus ait elemētatiua: qa quatuor ſunt elementa & qđlibet agit in aliđ vtputa ignis in aerē calefaciēdo, & aer ī aquā humectando, & aqua in terrā frigefaciendo, & terra in ignē deſiccando oritur motus circularis continuus: & quia mea eſſentia eſt ex ipſis meus motus in parte eſt circularis naturaliter q̄q̄ naturam pono in elementatis.

¶Dixit elementatiua, per ea quæ dicta ſunt per me & de me cognoſcitur mea eſſentia & mea operatio in elementatis nutrimentum augmentatio gñatio corruptio & huiuſmodi.

De Vegetatiua.

Ait vegetatiua. ego ſum virtus cōtracta in vegetato cuius ſum aīa p quā ipm vegetatū ē vegetās & per quā ipa vegetabilitas ē ſua ꝓpria paſſio & vegetare ab vtroq; eſt ꝓceſſū. vegetās aūt vegetat de elemētatis in ſua propria paſſione tranſmutatis & vegetatis peregrinatis & acquiſitis mediante vegetare peregrinato in vegetare extrinſeco nutrito genito & augmentato ex mea eſſentia q̄ ſum vegetatio.

¶Dixit vegetatiua habeo tres ſpecies in mea natura q̄ ſunt generatio augmētatio & nutrimentum. De iſtis autem ſpeciebꝰ dictū eſt cap. de generatiōe. ego aūt ſum vna pars mūdi diffuſa & extenſa in arboribꝰ & aīalibꝰ. mea principia ināta ſunt bonitas, magnitudo, duratio, poteſtas, inſtinctꝰ, appetitus, virtus &c. in me cōtracta & ſpecificata ex iſtis omnibus eſt mea eſſentia & natura: & oms̄ meæ operationes & meus motus.

¶Ait vegetatiua. arbor ē bona & ē bona p bōitatē, eiꝰ ſū ego ſū ergo bōa. Ex mea bōitate abſoluta in me cōtracta arboris aīa recipit gñationē, augmentū, & nutrimentū ſua bonitas aūt ſic viuit & creſcit de bonitate elementorum ſicut flamma ī lapide de oleo. & ideo ſi arbor bonū fructū facit ipe fructus eſt generatus nutritus & augmentatus in mea bonitate & de mea bonitate & in me ꝓmanēs: & qa mea bonitas eſt fœcūda per meā bonitatē eſt poſitus alius fructus in ipo fru

ctu in potentia.& hoc bonũ eſt vt mea bonitas ſit permanẽs & de vna ſpecie in aliã tranſiens vt mea natura bona non ſit ocioſa nec in nihilum deducta.

¶Dixit vegetatiua.in me eſt cõtracta magnitudo in me ſpecificata & nutrita & data eſt mihi vt ſit mea natura magna per ipſam eſt arbor magna habens magnã quãtitatẽ virtutẽ & naturã cũ quibus habet aliã arborẽ in potẽtia:& quãdo illa arbor quę eſt in potẽtia eſt deducta in actũ habet aliã arborem in potẽtia vt ego ſim magna vegetatiua:magna aũt nõ poſſum eẽ ſic ſucceſſiue ſine magnitudine elemẽtorũ ex qua augmẽto magnitudinẽ arboris.magnitudo aũt elomentorũ nõ ſufficit ad hoc niſi magnitudo cœli ſit efficiẽs p motum: motus aũt ei⁹ eſt magnificat⁹ p magnitudinẽ q̃ eſt eius principium innatũ a diuina magnitudine tantũ:q̃ magnitudo eſt effectrix magnitudinis cœli & magnitudinis elemẽtorũ & facit meã magnitudinẽ:& hoc ẽ q̃a ẽ ambiẽs & finis ſupoẽs magnitudines extrĩſecas:& ſi mea naturã poſſet tantũ pati q̃tã magnitudo diuina poſſet dare in me magnitudinẽ: tũc extẽderet meã magnitudinẽ in ĩfinitũ.ſed nõ põt quo ad me quia nõ poſſum recipere infinitatẽ cũ ipſa infinitas nõ poſſet eẽ de mea natura nec ĩ mea natura pmanẽs:& ideo cõfiteor ꝙ pl⁹ põt cauſa ĩ ſuo effectu dare magnitudinẽ q̃ effect⁹ poſſet ipſã recipere.& hoc dignũ & iuſtũ eſt cũ cauſa ſit altior p finẽ q̃ effect⁹ ei⁹.& de hoc exẽplũ habem⁹ p formã & materiã qm̃ forma habet altiorẽ finẽ q̃ materia cũ det ei eſſe. & nõ ꝑpter hoc ſequit̃ ocioſitas in forma ſi materia nõ poſſit tantũ recipere eẽ q̃tũ ipſa poteſt dare:eo ꝙ eſt pmanẽs ĩ ſua intẽſa magnitudine actiua:& materia ĩ ſua extẽſibilitate paſſiua.

¶Ideo dixit vegetatiua male dicũt illi q̃ aſſerũt ꝙ diuina magnitudo nõ poſſet magis agere ſiue ꝑducere magnitudinẽ in mũdo q̃ mũdus recipere q̃ magnitudo dũ intrinſece non exiſtit ocioſa ẽ in ſua intenſa natura ſicut intellect⁹ diuinus qui eſt in tanto magnus per ſuum intelligere q̃tum eſt magnus per ſuũ exiſtere:non eſt ergo Deus ocioſus per magni

tudinem intrinſece nec extrinſece vt probatum eſt.

¶Ait vegetatiua.ſum durabilis ꝑ duratioñe in me cõtractã & ſpecificatã in meis indiuiduis vtputa in roſa lilio & viola & ſic duro & pſeuero de vno idiuiduo i alio ſucceſſiue poſtq̃ duratio eſt mea aĩa in me ſubſtantialiter nata & abſoluta & in meis particularib⁹ diffuſa & pfunda: & ſi non durat iſta roſa iſta viola nec ppter hoc ſum ocioſa qa duro in alia roſa & in alia viola deductis de potentia in actum.duro autẽ dũ ſunt in potentia & etiã quãdo eueniũt in actũ: & quãdo corrumpuntur remaneo in me abſoluta duratione & natura.

¶Dixit vegetatiua.potẽs ſũ:poteſtas aũt quã habeo eſt mea natura mihi data & cõtracta a poteſtate abſoluta in me ſubalternata.dico autẽ ꝙ eſt abſoluta ꝑ hoc quia habeo poſſe in roſa & viola & etiã in equo homine & huiuſmodi. poteſtatẽ autẽ quã habeo ĩ iſta roſa habeo formaliter & materialiter ꝑ hoc quia poteſtas ipſius roſę eſt de mea poteſtate abſoluta & ideo ſua poteſtas eſt de mea poteſtate genita augmentata & nutrita: & ſi ipſa roſa poſſet habere tantam poteſtatẽ q̃tum mea poteſtas eſt abſoluta ipſa eſſet tantum magna q̃tum eſt mea qđ eſt ĩpoſſibile.qm̃ ſpecies ipſi⁹ roſę hoc nõ poſſet ſuſtinere nec etiam mea natura.quia particulare non poteſt eſſe ita potẽs ſicut vniuerſale: & ideo licet mea poteſtas nõ poſſit tota capi in iſta roſa non propter hoc ſequit̃ ꝙ ſim ocioſa nec corrupta: & corrupta ipſa,mea poteſtas eſt ſpecies in roſario: & poſito ꝙ roſariũ eſſet corruptũ: & etiã oẽs alię arbores mea poteſtas eſſet pmanẽs in mea abſoluta natura ſubalternata a prima poteſtate in me cõtracta & ipa prima a diuina cauſata.

¶Rurſus dixit vegetatiua:habeo inſtinctũ mihi datũ in me ſubalternatũ & naturatũ cũ quo inſtinctu habeo naturã in cauſando in roſario talẽ roſam ſic figuratã foliatã coloratã ſapidã quaſi haberẽ intellectũ ad hoc faciendũ ſicut pictor ꝑ ſuũ itellectũ & ſuã imaginationẽ pingit talẽ roſam ĩ pariete & ſicut dico de roſa: ita põt dici de lilio viola & huiuſmodi.

¶Item dixit vegetatiua.habeo appetitũ cũ quo vegetare ap peto vegetata.ipſe appetit⁹ eſt mihi dat⁹ p appetitũ ſupiorẽ in me cõtractũ & in me abſolutũ ſubalternatũ cũ quo habeo appetitũ ad iſtã roſam ad iſtud liliũ & ad iſtã violam & ideo quales appeto tales habeo:tamẽ indigeo adiuuamẽto a prio motore qui eſt prima cauſa vtputa diuina volũtas quæ per meũ appetitũ eſt ſignificata.ipſa autẽ eſt abſoluta & me⁹ ap petitus eſt ſubalternatus & per ſuã virtutẽ in partib⁹ cõtra ctus:ego in mea natura per meũ appetitũ ſum ſuſtentata.

¶Dixit vegetatiua:ſicut exẽplificaui de bonitate magnitu dine &c. ĩ oſtẽdẽdo meã eſſentiã & naturã:meas operatiões & mea primitiua principia:ſic poſſem dicere de mea virtute veritate delectatione perfectione & huiuſmodi.

De Senſitiua.

Dixit ſenſitiua.Ego ſũ virtus & natura p quã ea quæ ſunt in me ſunt ſenſata & naturata de mea natura vtputa elemẽtatiua vegetatiua imaginatiua cũoĩ bus quæ in me habẽt,& hęc p ea quæ dicta ſunt de mea for ma generatiõe & corruptione nota ſunt intellectui bene in tuenti & de ſcientia naturali habituato.

¶Ait ſenſitiua.in me ſunt plures formę eueniętes & plures materię cũ accidẽtib⁹ earũ vt dictũ eſt.ſ.elementatiua vege tatiua & imagĩatiua & ſimul cõſtituũt vnã naturã:& ĩ mea naturali relatiõe & mea relatio in ipſis cõponim⁹ aĩal iunctis relationibus earũ in me vtputa ſentiens elemẽtãs vegetans imaginãs tanq̃ vna forma:etiã ſenſibile elemẽtabile vegeta bile imaginabile tanq̃ vna materia:ſentire elemẽtare vege tare imaginari tanq̃ vna natura cõnexa,& ideo per talẽ mo dum conſtituimus animal cõpoſitum ex prædictis potẽtiis quod per me eſt ſentiens ſenſibile & habet ſentire elemẽtan do vegetando &c.

¶Ait ſenſitiua meæ relatiões p̃dictę p pricipia ĩnata ſũt com ſtitutę & relatę vtputa p bõitatẽ magnitu.&c.iſta ſũt prici pia nr̃a ſubalt̃nata a pricipiis ſup̃mis deſcẽdẽtia tãq̃ a cauſis

primitiuis vtputa a diuia bonitate magnitudie &c.ſub qbꝰ principia nr̄a cōphēdunt ad placitū ſicut finitū cōphēdit ꝑ infinitū & nouū ꝑ ęternū & hm̄oi.& ſi nos plꝰ poſſemꝰ recipere fœcūditates & influētias ſupiores ipſę poſſent plus agere in nobis:ſed non poſſumus quia finitas naturas habemꝰ & finitas relationes & per cōſequēs nouas: & quia inter infinitū & finitū ęternū & nouum nulla eſt ꝓportio. Sicut euenit in me elementatiua vt ſit in me ſenſata: ſic ego in ipſa vt ſim elementata: & per hoc ſum ſentiens in ſubiecto ſenſato in quo ſum:hoc eſt ipſum per me habet ſenſum agentē cū quo ſentit calorem frigiditatem famem ſitim dolorem delectationem & hm̄oi:aliter non haberem actionē nec naturā agētē qđ ē impoſſibile.qm̄ deficiēti mea ſenſiuitate deficeret ꝓpria ſenſibilitas & ꝑ cōſequēs ſentire & meę relatiōes nihil eſſent in nata nec aliæ relationes in me veniētes ſupratactę.

¶Rurſus ait ſenſitiua.vegetatiua eſt in me ſenſata quæ per motū eſt iuncta ſuis tribꝰ ſpeciebꝰ in ſuo capi. p̄tactis ad qđ ſequit̄ in mea natura gn̄are nutrire & augmētare.per generare genero ſenſibilitates vtputa ꝑ potētiā viſiuā viſibilitatem:ꝑ auditiuā audibilitatē & hm̄oi.Ipa aūt nutrio & mltiplico ꝑ obiecta extrīſeca vtputa ꝑ colorē lapidis & figurā ponēdo ſilitudies eoꝝ ī mea ſēſibilitate,abſolutaqꝫ ē mea ꝓpria paſſio ī q̄ facio ipas ſenſatas hoc ē viſibiles cū qbus ꝑ accn̄s facio lapidem viſibilem qui lapis non eſt ſenſatus.

¶Ait ſenſitiua.roſariū nō ē p ſe potēs vt ꝓducat roſā de potētia ī actū ſine ptāte cœli nec ego a ſili ſū potēs ꝑ meā ptātē ſine ptāte cœli vt faciā lapidē viſibilē.& ſicut dico de ptāte ſic dico de mea bonitate:magnitudie &c.q̄ reqrūt hr̄e adiuuamētū naturaliter ad bonificādū & magnificādū viſibilitatis lapidis.& magis īdigeo adiuuamēto ꝑ primitiuā bōitatem magnitudinem &c.quæ ſunt priæ cauſæ: q̄ ꝑ ſecundarias.Et quia magis indigeo primis cauſis q̄ ſecundariis: magis ſum paſſa ſub primis q̄ ſub ſecundariis.& ſicut ſecundariæ nec lædūt in meis ſenſibus exterioribus cauſa infirmitatis multomagis & ſine cōpatiōe cāę priē pn̄t agere in me ad

placitũ & ſuper meã naturam miraculoſe. ℭDicit ſenſitiua me⁹ appetitus eſt ꝙ ſenſus ſit ſentiẽs ſiue agens vt hẽat actiuã naturã & p cõſequẽs paſſiuã et cõnexã p ſentire.& iõ qñ hẽo licẽtiã ad agẽdũ naturaliter p me me⁹ appetitus eſt qetatus ſiue in qeſcere et qñ aliqd ad extra me ĩpedit p meã naturã ẽ mihi odibile vt ita loqr ſiue horribile vt puta qñ appeto videre aut audire aut cõedere aut bibere et huiuſmodi.

ℭItẽ ait ſenſitiua me⁹ appetit⁹ habet duas ſpecies ĩter alias vna eſt intẽſitas et alia extẽſitas.ſua aũt ppingtas ẽ ſub ſua ĩtẽſitate et ſua ſubſtãtia ſub ſua extẽſitate:ſicut nimia caliditas in aq̃ feruente eſt magis per me ſenſibilis q̃ frigiditas in glacie ſiue ĩ niue.Ratio huius eſt quia magis eſt nociuũ ſubiectum ſenſatũ nimis calidũ q̃ nimis frigidum cũ ignis ſit magis actiuus q̃ aqua.hoc idẽ poſſum dicere de odorabili et viſibili qm̃ nimius fœtor eſt magis nociu⁹ q̃ ſit magn⁹ odor delectabilis.et ſic de videre ſuo mõ et de aliis ſecũdũ ꝙ eueniũt obiecta magis intenſa aut minus intenſa.

ℭRurſus ait ſenſitiua aĩa.abſoluta ſum in ſenſato hoc eſt p ſenſum communem et particulata ſum in ſenſibus exteriorib⁹ et ſubalternata ſum in quolibet ſenſu exteriori vt puta in potentia viſiua quæ ſentit organum ſcilicet oculum qui poteſt videre album et nigrũ et colorẽ tertiũ cõfuſum:ipſa autem potentia viſiua eſt tm̃ generalis ad vidẽdum colorẽ confuſum ſiue mixtum in colorato q̃tum albedinẽ intẽſam in albo:et ſic de nigredine intenſa:ſed color confuſus nõ eſt tantum diſpoſitus vt ſit per eam obiectatus ſicut color intẽſus et ideo patet per hoc ꝙ non deficit potentia viſiua quo ad ſe ſed ſubiectum deformatum et improportionatum.et ideo dico et confiteor ꝙ plus poteſt diuina poteſtas in me per ſeipſam et propter ſeipſam q̃ ego p me atq͛ propter me et hoc dignum et iuſtum eſt cum ipſa ſit cauſa et finis:et ego effectus.

ℭItem ait ſenſitiua.multa alia vera poſſem dicere de me ſed per ea quæ de me dixi ſum cognoſcibilis quo ad meam naturam eſſentiam exiſtentiam et agentiam.

DIxit imagĩatiua. Ego ſum virtꝰ eueniẽs de ſenſitĩa
& ĩ ipſa ſum pmanẽs. dico ꝙ ſũ eueniẽs de ĩpa qa in
ĩpa ſũ exñs ĩ potẽtia ad oĩa imaginabilia & ĩ ĩpa ſũ
pmanẽs cũ ſit meũ ſubiectum a quo extraho imaginabilia.
¶Rurſus ait imaginatiua. ſũ abſoluta vna ps vniuerſi: eo ꝙ
vna pars bonitatis abſolutę eſt in me contracta & ſic de alia
pte vniuerſi q̃ ẽ magnitudo &c. de oĩbꝰ iſtis attributis ſum
cõſtituta ſubſtãtialiter & accñtaliter rõe cuiꝰ ſum ſubſtãtia
abſoluta quo ad meã eẽntiã & naturã & hẽo accñtia abſolu
ta mea ſubſtantia & progredientia in me permanentia.
¶Dixit imaginatiua. q̃dlibet meorũ pricipiorũ abſolutorũ
eſt ĩ me relatũ eo ꝙ de correlatiuis ſẽſitiuę ſũt eueniẽtia, ĩpa
aũt correlatiua cõſiſtũt ĩ me cõia correlatiua vtputa imagĩ
natiua imagĩabile & imagĩari. & iõ q̃dlibet ẽ correlatiuũ ab
ſolutũ ad plura eo ꝙ meũ imaginatiuũ põt imaginari plura
ĩdiuidua ſub pluribꝰ ſpẽbꝰ exiſtẽtia p meã cõem & ꝓpriam
paſſionẽ q̃ ẽ imaginatiuitas in qua ſunt deducibilia de potẽ
tia ad actum cum communi imaginari.
¶Rurſus ait imaginatiua. ego & ſenſitiua ſumꝰ cõnexę & q̃
libet ĩ alia tota extẽſa. aliter nõ poſſem imaginari: oĩa ſenſibĩ
lia abſtrahendo ſpẽs ſenſibiles in me imaginatas q̃m ſũ cõne
xa cũ ſenſitiua vt imaginer ſenſibilia moueo ſenſitiuã ad ſen
tire ſecũdũ magis & minus: & per cõſequẽs eius inſtinctũ &
appetitum ad delectationem ſiue ad oppoſitum.
¶Rurſus dixit imagĩatiua: ĩ memetĩpa ſũ abſoluta cũ abſo
luto ſenſu & cõi cõiũcta & in ſenſibꝰ exterioribꝰ ſũ cõtracta
& ſubalĩnata vtputa p viſum auditũ &c. p viſũ aũt ſũ gñá-
lis potẽtia ad imaginãdũ viſibilia: vtputa albedinẽ ĩ albo fi-
gurã in caſtro & hmõi & ſic de auditiua p auditũ imaginã-
do plures ſonos ſiue voces. ¶Ait imaginatiua qa in ſenſibus
exterioribꝰ ſũ cõtracta p ĩpos ſũ cõtracta ĩ particularibus vt
puta ad imaginãdũ vnũ caſtrũ vnã roſã vnũ ſonũ & hmõi.
¶Cęterũ dixit imaginatiua. ſẽſitiua nõ põt multiplicare chi-

meram eo ꝙ non poteſt agere de me cum ſit meũ ſubiectum & non ecõuerſo.ſum autem ſuperius & ipſa inferius & per conſequẽs mea bonitas eſt ſuper ſuã & mea magnitudo ſup ſuam & ſic de aliis ad qđ ſecũdũ ꝙ ſum eius perfectio p acci dens vtputa quando indiget calore aut cibo aut coitu imaginor eius indigẽtiã & dirigo ipſam ad obiectũ deſideratum & idem obiectũ per ipſam eſt ſenſibile & p me imaginabile.
¶Dixit imaginatiua.cũ ſim cũ ſenſitiua cõiũcta cõpono ad placitum chimeram & facio ipſam cõpoſitã ex pluribꝰ ſimilitudinibꝰ particulariũ differentibꝰ in ſpecie vtputa chimeram habentem caput hominis: corpus leonis: pedes bouis caudam piſcis & huiuſmodi.
¶Rurſus ait imaginatiua mea imaginabilia ſunt bona per meã bonitatẽ & ſi ſint mala id eſſet per accidens cũ mea magnitudine imaginor magna imaginabilia & ſi velim poſſim imaginari parua eo ꝙ abſoluta ſum ſuper ſenſitiuam. mel dulce etiam poſſum imaginari dulce & ſi vellem poſſum ipſum imaginari amarum. & de dulcedine & amaritudine poſſum facere chimeram: ſenſitiua non poteſt me impedire: nec mirũ quia ego ſum ſupra ipſam tanq̃ forma & ipſa ſub me tanq̃ materia & hoc per meam bonitatem ſuper bonitatem eius & per meam magnitudinem ſuper eius & huiuſmodi. & hoc q̃a mea principia innata natãt ſup eiꝰ prin. ſicut oleum ſuper aquã: & ideo cum ita ſit quid mirum ſi deus poteſt cum ſuis principiis ſiue dignitatibus primitiuis & neceſſariis agere ſupra meam naturam miraculoſe & ſuper naturam ſenſitiuę cum ſimus potentiæ inferiores & dignitates dei ſint ſuperiores.
¶Itẽ dixit imagĩatiua: ſenſitiua non põt extẽdere vires ſuas ſupra meas: q̃m q̃cq̃d ipſa põt ſẽtire poſſum imaginari & ego poſſũ imaginari chimeras & ipſa nõ poſſet ſentire nec obiectare. Intellectꝰ aũt eſt potẽtia ſuper me multomagis q̃ ego ſupra ſenſitiuam, cum ipſe ſit ſubſtantia ſpiritualis & nos ambæ ſimus de genere corporeitatis. & ideo quid mirum

ſi intellectus humanꝰ poteſt obiectare ſpecies & genera abſtracta & ego nō poſſum ipſas ſpecies nec genera imaginari et ſicut dico de intellectu ita dico de volūtate & memoria ex quibus anima rationalis eſt conſtituta habens altiora principia innata q̄ ego habeam.

¶Multa alia ait imaginatiua poſſū dicere de me phyſice ſed ſufficiant ea quæ dixi: quia per ea quæ dixi poteſt cognoſci mea eſſentia natura & operatio. poſito autem ꝙ intellectus ſit phyſicus & naturalis aliter non: cum mea dicta ſint alta et profunda.

¶De Motu.

Dixit motus. Ego ſum ens exiſtens in potētia ad actū & ſum exiſtēs in ſubiecto in quo ſum cum quo mouens mouet mobile de potentia in actum.

¶Dixit motus: ſum ens abſolutū primo ꝓgrediens a principiis īnatis cęli vtputa bonitate magnitudine &c. qm̄ inquantū bonitas bonificat magnitudinē et magnitudo magnificat bonitatē et ſic de aliis, ſum genitꝰ et progrediens a correlatiuis eorum: et cōſtituitur cælum cōpoſitum ex forma & materia et decem prædicamentis: quæ forma mouet ſe per me actiuādo: et mouet materiam paſſionando et hoc cū quantitate quia quātus ſum: cū qualitate quia qualis ſum: cum relatiuis quia relatus ſum: et huiuſmodi.

¶Ait motus. anima ſum per quā cælum mouet ſeipſum ſicut habitus naturalis ſub quo mouēs mouet ſeipſum ꝑ me ſicut ignis qui ſub ſua caliditate mouet ſe ad calefaciendum & ſub habitu leuitatis ad aſcendendum. & aqua ſub habitu grauitatis ad deſcendendum & huiuſmodi.

¶Sum motus abſolutus ꝑ octauā ſpherā ſubalternatus ꝑ ſaturnum & ſic deſcendēdo ꝑ alias ſpheras & ꝑ ſpheras aliorū vſq; ad vegetabilia particularia vtputa vſq; ad lapidem roſam equū & huiuſmodi: per omnia iſta ſum mobilis & mouens & exiens de potentia in actum cōtinue & ſucceſſiue: & hoc ſignificatum eſt ꝑ ea quę dicta ſunt in capitulis formæ materiæ generationis corruptionis &c.

DE MOTV.

Cterũ ait motus.ſũ cõtinu⁹ igtũ ſum vna eſſentia abſoluta ſecũdũ totũ vniuerſum cõtinue extẽſus cũ totũ vniuerſum ſit vnũ indiuiduũ cõtinuũ corporale cõſtitutũ ex ſuis prin cipiis gñalib⁹ vtputa ex bonitate magnitudie &c. vt dictũ eſt de generali fora matia & decẽ pdicamẽt|. oĩa iſta ſũt cõti nua nõ cõtigua quo ad ſuperius nec quo ad inferius:qa ſi ſic mundus eſſet indiuiduum diſcõtinuatũ:& non vnũ:& etiã implicaret vacuũ:& ego non eſſem cõtinuus ſed ſucceſſiu⁹ diuiſus qđ eſt impoſſibile.ſum aũt diſcõtinuat⁹ in pticulari bus ſcđm ꝙ differũt ſpecies vt aſin⁹ capra & hmõi & rema neo indiuiſus quo ad meã eſſentiã vt oĩa ſunt in me & ego ĩ ipſis ab omĩ vacuitate denudatus p exiſtẽtiã & agentiam.

Rurſus ait mot⁹.habeo tres ſpẽs ĩter alias vtputa augmẽ tationem alterationem vt ſignificatũ ẽ p gñatione & corru ptionem.alia ẽ per loca vtputa nubes ĩ cœlo q̃ mouentur de vno loco in aliũ:& ſicut pluuia q̃ mouet̃ de ſuperiore ad ĩfe rius qa ponderoſa eſt & ſicut piſcis qui mouet ſe in aqua p caudam & equus in terra q mouet ſe pedibus ſuis.

Vlterius dixit motus:habeo quatuor ſpecies quę ſunt ele mentatiua vegetatiua ſenſitiua & imaginatiua. per omnes iſtas ſum motus & mouens ſicut in capitulis prędictarũ ſpe cierum ſignificatum eſt.

Cterum ait mot⁹.habeo tres ſpecies:vtputa motũ circula rẽ rectũ & obliquũ.circularẽ vt patet p cœlũ:rectũ vt patet per deſcenſum aquæ & per aſcẽſum ignis & per ſagittã mo tã in aere:& ſic de vento & huiſmodi.motus aũt meus obli quus cõſiſtit per angulos acutos rectos ſiue obtuſos.

Vlterius ait motus.ſum p quatuor qualitates qa cũ ipſis ſum mouens & mobilis ſicut in flãma in aqua calida in gla cie & huiuſmodi cõſtituẽdo quatuor q̃litates vtputa cho leram ſanguinem phlegma & melancholiam.

Rurſus dixit mot⁹.ſũ mouẽs & mobilis artificialiter ſicut nauis mota p ventum & nauta mot⁹ ad motũ nauis & figu ra arcę mota de potẽtia in actum & ſic de aliis mœchanicis

¶Item ſum motus ad priuationē & hoc patet per cęcitatem ſurditatem &c.& per ſenſum infectum ſiue imaginationem infectam & ſic de aliis.

¶Vlterius dixit motus.ſum motus in ſubiecto moto per ci bum potum & huiuſmodi.

¶Rurſus ait motus multa alia poſſem dicere de me oſtēden do meam eſſentiam exiſtentiam & agentiam meum inſtin ctum appetitum meam originem meam bonitatem magni tudinem q̄titatem qualitatem &c.ſed per ea quę de me dixi poſſunt cognoſci omnia quę de me dici poſſunt & hoc per ĩ tellectum ſubtiliter intuentem. De Intellectu.

Ait itellect⁹.Ego ſum ſubſtātia creata cōiūcta cui ꝓ prie competit intelligere & per accidens credere.

¶Dixit intellectus. ꝑ diuinū intellectū ſum creat⁹ bōitas eſt mihi aſſociata & mecū coniūcta ꝑ diuinā bonitatē magnitudo per diuinā magnitudinē:duratio ꝑ diuinā ęter nitatē.ptās ꝑ diuinam ptātem: voluntas ꝑ diuinā volūtatē virt⁹ ꝑ diuinā virtutē:veritas ꝑ diuinā veritatē: delectatio ꝑ diuinam gloriā & hmōi.ꝑ bonitatē ſum bon⁹ ꝑ magnitu dinē magnus ꝑ æternitatem durabilis per ptātē potens &c. & ideo cū ſim ſic aſſociatus ſum potēs ad ītelligēdū gñalia vtputa genus ſpecies abſtracta:eo ꝙ vnū magnū &c.cū oīb⁹ iſtis ſū cōpoſitus vt bñ magne &c.& obiectū primū q eſt me us finis & oīa per ipm̄ cū iſtis facio ſcientiam profundam de bonitate magnitudine &c.

¶Rurſus ait intellect⁹:quoniam cum omnib⁹ iſtis ſum com poſit⁹ ī tāto ꝙ quilibet eſt ī me & ego ī ipſis eſſētialiter mul tiplicabimus extenſionē & vnā eſſentiā & hoc idē eſt de vo lūtate & memoria ī tāto ꝙ ſum⁹ vna eſſentia:vna aīa īmor talis compoſita ex prædictis.

¶Rurſus dixit ītellect⁹.diuin⁹ ītellect⁹ ē īfinitus & cōpndit oīa & iō cognoſcit me q̄tū et finitū rōe cui⁹ neceſſitat⁹ ſū ꝙ ſim q̄t⁹ et ſic de qualitate mea relatiōe et aliis prædicamētis in mea ſubſtātia ſuſtentat et cū ipſa cōiūctis.et iō opꝫ me eē

pticulatū ſcdm q̄ ſū cū corpore petri cōiūct⁹ & ē alius itelle ctus a me diſtinctus cū corpe Guilielmi cōiunctus & ſic de aliis & hoc eſt qđ ſūmus ītellectus reqrit quo ad ſuā dignita tem q̄ pluries intellectus ſit cognitus & laudatus & in glo- ria ſempiterna beatificans intellectus beatos.

¶Itē ait ītellect⁹.ſū correlatiu⁹ eo q̄ ſū ītellect⁹ agens intelli gēs & ſū ītellect⁹ poſſibilis q ē ꝑpria paſſio in qua ſūt ſpēs in tellig bíles & p eas ētia realia ſūt cognita & eoꝝ ītelligere in trinſecū.oīa illa ſūt p eēntiā qa ſūt ptes meę ipſa aūt ſūt di- ſticta qa ſūt relata ſine qua diſtictiōe nō eēnt relata nec habe rēt naturā nec īuenirent ipę facere ſcias nec poſſū extra ipas facere qa nulla potentia agit naturaliter extra ſuā eēntiam.

¶Rurſus ait ītellectus:qa ſū intellect⁹agēs ſū forma & qa ſū ītellect⁹ paſſibilis ſū matia & ſū fo͞ra cum fo͞ra bonitas & ma teria cū materia bonitas & ſic de magnitudine &c. & ſū con nexio vtputa intelligere cum bonificare &c.

¶Itē ait ītellect⁹.p meā formā ſū actiu⁹ ipa actio ē primitiua & nō p̄dicamētalis qa cū ipa fo͞ra ē cōuerſa & iō ipſa actio eſt ſubſtātialis.ab ipa aūt orit̄ actio accn͞talis p̄dicamētal.& ſic de matia ſuo mō.actio & paſſio p̄dicamētales ſūt īſtrumēta cū qb⁹ acqrūt̄ ſpēs abſtractę a ſēſu & imagiatiōe illumiatę & radicatę in mea ꝑpria paſſiōe ī qua ſūt factę ītelligibiles ipæ ītelligibilitates ſūt pegrīę acqſitę p accn͞s. & ſic de ītelligere pegrino orto ab ītellectiuo & intelligibili p̄dicamentalibus.

¶Rurſus dixit ītellect⁹.ſū vita et īgtū ſū vita ſū vita corpis et forma cū quo ſū cōiūct⁹.rō hui⁹ ē qa reduco quatuor po- tētias corpis:vtputa elemētatiuā vegetatiuā ſēſitiuā et ima giatiuā ī ſpē; hūanā.ipē aūt hō ē p me fact⁹ et mouet me ad ītelligēdū cū mea na͞ta ſit ītelligere et hoc na͞taliter. moralit̄ aūt ſi moueat bn͞ me ad ītelligēdū ſū ver⁹ et bonus.ſi aūt ipe homo eſt malus moraliter et mouet me ſophiſtice ſum ma- lus et falſus quia a fine meo ſum deuiatus et de peccato ha- bituatus.

¶Rurſus ait intellectus.meus ordo eſt q̄ ſim primitiuus

in acquirēdo ſpecies diſtinguēdo cōcordādo cōtrariādo: & nō poſſum ipſas intelligere faciā ipſas credibiles & ſic p accidens ſum creditiu⁹ poſitiu⁹: & qñ ſum in medio īter ītelligere & credere ſum opinatiu⁹ dubitatiu⁹ & extra quietē & in labore poſit⁹ i tātū ꝙ ſū prōpt⁹ ad cōcludēdū verū aut falſū ſi concludo verū ſū qetat⁹ ſi falſū ſū de ignorātia habituat⁹.
¶Rurſus dixit intellectus. inter me & hoīem in quo ſum eſt differētia cū ſim vna pars ei⁹ quo ad meā naturā nunq̄ ſum fallax cū meū propriū obiectū ſit intelligibile & mea natura ſit ad hoc diſpoſita. homo aūt eſt cōpoſitus ex plurib⁹ potentiis. ipſe mouet me ſicut totū mouet ſuas partes: & iō p ipm ſi fallor deficio nō p me cōtra meam naturā. qm̄ qn̄qȝ homo habet ita magnā volūtatē ad deſideratū ꝙ nō habeo libertatē añcedēdi nec ingrēdi veritatē: & ſic de ira & huiuſmodi.
¶Rurſus dixit intellectus duobus modis intelligo & facio ſcientiam primo per ſenſum & per imaginationē de rebus īferioribus tanq̄ in artibus liberalib⁹ & mechanicis & de moralibus: aliū modū habeo p ea quæ ſunt ſuperiora vtputa p deum & p eius dignitates & p ſubſtātias ſeperatas: & ſicut facio ſciētias inferiores p poſſibile & īpoſſibile ſic facio ſcientias ſuperiores p poſſibile & impoſſibile: & magis ſum altus & aſſertiuus per poſſibilitatē & impoſſibilitatē ad ſuperiora q̄ ad īferiora cum deus ſit ſuperius agēs cū ſua bonitate magnitudine &c. bene magne &c. ea quæ ſunt apud eum poſſibilia & euitet impoſſibilia cum non poſſit male agere &c.
¶Confiteor ꝙ deus eſt alti⁹ obiectū q̄ ego poſſim intelligere & magis eſt p ſe intelligibilis eius bonitas magnitudo &c. et etiā ſuū agere intrinſecū & extrinſecū q̄ ego poſſim intelligere cū ſim potētia inferior & ipſe obiectū ſuperi⁹. de iſtis autem aliis ſciētiis q̄ ſunt īferiores nō eſt ſic: q̄ fiūt p ſenſum & per imaginationē qm̄ ego ſum magis diſpoſit⁹ & prōpt⁹ ad ītelligēdū ſupiora cū ſim in ſpū: q̄ ſenſus & imaginatio ſint mihi ſufficientes quia ſunt de genere corporeitatis.
¶Item dixit intellect⁹: cōfiteor ꝙ diuinus intellect⁹ eſt infi-

nit⁹ et ꝓfund⁹ p ſe et p ſuā bonitatē, magnitudinē &c. cū ſit ab oī materia et accidēte diſpat⁹, et cū ipis rōnib⁹ cōuerſus talis aūt īfinitas et ꝓfūditas: quā habet quo ad ſua correlatiua īfinita a nullo ente pōt īpediri: cū oīa alia ſint īferiora et ipę dignitates ſupiores ī ſuplatiuo gradu exiſtētes: hoc aūt qđ cōfiteor neceſſariū ē eſſe verū: qa ſi nō: altior eēm in obiectādo deū fictū ſiue chimerā ſpūalē q̄ obiectādo deū verū & realē qđ ē falſū et impoſſibile: aliter eēm altior in virtute obiectādo q̄ per deū eſſem quātus: qđ eſt abſurdum dicere.

¶Rurſus dicit intellectus, multa alia poſſum dicere: ſed eēt longum narrare: et per ea quæ dixi poteſt cognoſci qcquid de me dici poteſt.

De voluntate.

Dixit volūtas. Ego ſū ſubſtātia creata, cui ꝓprie cōpetit velle et p accidēs credere. ¶Dicit volūtas mihi cōpetit ꝓprie velle: quia ſum ex trib⁹ meis correlatiuis conſtituta: vtputa ex volēte volibili: et velle: cum quib⁹ ſum profunda: cum velle autem appeto volibilia vtilia: cum nolle odio odibilia inutilia.

¶Item ait volūtas. ſum ſubſtātia aſſociata cū bonitate magnitudine &c. ſicut de itellectu fratre meo: dictū eſt: ipa aūt bonitas eſt ei et mihi cōis: et ſic de magnitudine &c. ratiōe eius ſua correlatiua et mea ſūt cōiter bona magna &c. Ratio hui⁹ eſt qa ſūmū obiectū. ſ. de⁹ eſt ęq̄liter bonū magnum &c. ratione huius bñ magne &c. eſt a me et ab intellectu fratre meo obiectabilis cōtēplādo, et in alia vita beatificando.

¶Dixit volūtas. ego facio amationem duob⁹ modis ſicut dictum eſt de intellectu q̄ facit ſciētiā duobus modis, facio eñ amationē p ſenſum et imaginationē vt ſatiſfaciā corpori cū quo ſum cōiūcta de eo ꝙ ipſi neceſſariū eſt in volēdo ea quæ ſunt ipſi vtilia, et in nolēdo ea q̄ ipſi ſunt inutilia: et hoc maxime facio ꝓpter me cū ſim forma eius, & cū p ipm ſim diſpoſita ad faciēdum amationem de ſupmo obiecto qđ eſt meus finis, & finis corporis, amatio autem quam facis ad ſuperius

eſt ſpũalis cũ vero ſim ſpũs tranſcẽdẽs cũ mea bonitate: bo-
nitatem corporis cũ mea magnitudine &c. magnitudinem
corporis ad quã ſequit̃ ꝙ meũ poſſibile qđ habeo ad ſupi⁹
eſt altius q̃ poſſibile quod habeo ad inferius in faciẽdo ama-
tionẽ: & ſic de impoſſibili: hoc eſt ꝙ obiecta q̃ ſunt inferiora
ſunt tantũ amabilia naturaliter: q̃tũ obiecta q̃ ſunt ſupiora
vtputa deus & ei⁹ ratione ei⁹ intrinſeca operatio & extrin-
ſeca & ſic de angelis de alia vita & huiuſmodi.

¶Dixit voluntas. ſum ſic cõpoſita meo mõ ſicut dictũ ẽ de
intellectu ſuo modo: & iõ ſum abſoluta in volẽdo bñ magne
&c. & ſi bñ magne &c. diligo bona ſum, ſi in oppoſito mala
ſum & de peccato ſum habituata. In volẽdo habeo libertatẽ
duobus modis poſſum velle bonũ: qa bona ſum naturaliter
& maxime: qa diuina bonitas cauſat in me bonitatẽ natura-
lem: & dat mihi liberũ arbitriũ ad volendũ bonũ: alio modo
habeo in cõtrariũ liberũ arbitriũ ad volendũ malũ: & hoc qa
ſum de nihilo creata: malũ aũt eſt habitus priuatiuus: ſicut
bonũ poſitiu⁹: & ideo hõ cui⁹ ſum vna pars de me põt age-
re bñ aut male. ſi ꝑ me diligit bona bon⁹ eſt moraliter: & ſi ꝑ
me diligit mala malus eſt moraliter: & ideo male dicunt illi
q aſſerunt ꝙ ego ſum bona volũtas in oĩbus hoĩbus: qa ſi ſic
nõ eſſem ſubiectum iuſtitię dei in tribuẽdo bonũ ꝓ bono: &
malũ ꝓ malo: diuina autẽ voluntas hoc nõ vult: quia idem
eſt cum iuſtitia: & me expectat ſi bona ſum in agendo ad bo
nificãdum in vita ſempiterna: vt meũ obiectum ſit ęuiternũ
per amorem: & hoc bonum magnum &c.

¶Rurſus dixit volũtas. ego ſũ ꝑticulata ĩ petro: & qa ſũ aſſo
ciata cũ bonitate magnitudĩe &c. mea correlatiua ſũt ĝñā-
lia cũ qb⁹ trãſcẽdo obiectiue ſenſũ & imaginationẽ q̃ nõ poſ
ſunt attigere gñā ſpẽs abſtracta: vtputa abſtractã ſubſtantiã
quãtitatẽ & ſic de aliis prædicamẽtis abſolutis. ego autẽ ſic
diligẽdo cũ habeã altiorẽ naturã: q̃ ſenſus & imaginatio &
magis bonã ꝑ bonitatẽ ſpũalẽ mag[magnã ꝑ magnitudinẽ

DE VOLVNTATE.

ſpũalē &c.q̃ ipſe habeat p corpalē etiā:qd mirũ cũ ego habeā obiectũ primũ diligēdo:ſenſus aũt nõ ſentiēdo,nec imagina tio imaginãdo:quoniam de⁹ nec eſt ſenſibilis:nec eſt imagi nabilis:ſed per me eſt amabilis & per meum fratrem intelle ctum intelligibilis:& p memoriā ſororem meam recolibilis: non eſt autem qđ deum poſſit obiectare:niſi anima & ange lus recolendo intelligendo & amãdo:& ad iſta tria ſunt cre ata & ordinata omnia alia.

¶ Ait volũtas ſum potētia ĩpatiua,eo ꝙ ſum optatia,ĩpatia ſum qa impo itellectui,& mēoriæ vt obiectēt meũ obiectum deſideratũ:intellect⁹ aũt & memoria ĩpant mihi: vt obiectē obiectũ eis deſideratũ:& hoc naturaliter eſt ordinatũ:vt bñ nos agam⁹,& ĩuicem coadiuuem⁹ ad hoc vt bñ magne &c. obiectem⁹ & meritũ beatitudinis acqram⁹,cũ habitu iuſti tię prudētię &c.ſed hõ malus qñ eſt puerſus difformat nos: qñ eſt hituat⁹ de auaritia ĩ prudētia &c.nos aũt ſine ipõ ni hil agere poſſumus cũ ipſe ſit motor & nos ſimus mobilia: ipſe vniuerſalis & nos particulares.

¶ Itē ait volũtas.ſum cũ hĩtu charitatis ordiata & exaltata, ſicut intellect⁹ p hĩtũ,& qñq hĩt⁹ eius & me⁹ eodē modo ſe hñt ad idē obiectũ amãdo & credēdo,& qñ intellect⁹ eſt altiſ ſim⁹ p habitũ fidei,ſubquo habitu eſt hĩtuatus de ſapiētia: tũc habitus eius & me⁹ æqualiter ſe habēt ad idem obiectũ amando & intelligendo & tunc ſumus in actu pfecto ſecun dum ꝙ perfectio poteſt dici in via.

¶ Ait volũtas ego ſum potētia electiua & hoc duob⁹ modis eligēdo amãdo ſpecies aut odiendo quas intellectus inuenit & intelligibiles facit,aut credibiles:ipſas aũt ſpecies inuen tas per intellectum: & per me electas ponimus in memoria ſorore noſtra:vt ipſas cuſtodiat & ſint antiquæ...

aũt ipſa memoria ad hoc eſt valde fatigata in recipiendo & reddẽdo quia nõ põt in eodẽ nũc: & qa tps eſt ꝓlõgatum: & iõ qñ non põt nobis reddere ſpecies antiquas: intellectus et ego ſumus in magno labore et per cõſequẽs ipſa memoria: & quando reddit tunc ſumus in quiete.

¶Itẽ dixit volũtas: itellectꝰ frater meꝰ habet magnũ auantagiũ ſup me qm̃ ſi ipe apparet obiectare obiectum bonũ, magnũ: &c. intelligẽdo et nõ poſſit ſenſatꝰ eſt: ſed ego nõ poſſũ hre ſenſationẽ qm̃ priuata ſũ ſi velim ad diligendũ bonũ et ſi nolo culpã habeo de qua culpa memet habituo: intellectꝰ aũt de ignorãtia nõ ſe hituat ꝗptãdo ipam eo ꝙ ẽ eiꝰ inimica. ſed ego heu triſtis q̃re opto malitiã cum ſit mea inimica! nõ dico ꝙ ſit p meã naturã qm̃ nullum agens appetit agere ſuũ cõtrariũ: eſt aũt p hoiem cuius ancilla ſum ꝗ qñꝙ agit per me male eo ꝙ peruerſus eſt.

¶Ait volũtas: multa alia de me dicere poſſem: ſed ea q̃ dicta ſunt ſufficiãt intellectui ſubtiliter intuenti qm̃ p ea q̃ dicta ſunt põt cognoſci mea eſſentia agẽtia et natura: mea quantitas qualitas &c.

De memoria.

Dixit memoria. Ego ſum ſubſtãtia creata cõiuncta cui ꝓprie cõpetit recolere et p accidens obliuiſci.

¶Dixit memoria. ſum ſic aſſociata de bonitate magnitudine &c. ſicut intellectꝰ et voluntas et iõ iſimul ſumꝰ participantes p vnã bonitatẽ magnitudinẽ &c. et iã in meo bono recolere eſt bonũ intelligere et amare: et ex iſtis tribus bonis ſequit̃ vnꝰ bõnꝰ actus cõis in quo ſunt plures actꝰ differentes eo ꝙ ſumꝰ tres potentię differentes: et ſicut dico de bonitate ita dico de magnitudine &c.

¶Ceterũ ait memoria. ſũ cõpoſita de meis pricipiis innatis. ſ. de bonitate magnitudine &c. et iſta eſt pria cõpoſitio: ſcda aũt cõpoſitio eſt qa ſum ſubſtãtia cõpoſita de forma et materia: tertia cõpoſitio qa ſum cõpoſita cũ intellectu et voluntate qa oẽs tres ſumꝰ vna aĩa hoĩs: mortuo ãt hoĩe remanemꝰ

hoc qđ ſumus qa remanẽt tres ſpẽs cõpoſitiõis ṕdictę ad qđ ſequit̃ ꝙ ipa aïa ẽ ĩmortalis cũ iſtas tres ſpẽs cõpoſitiõis ha-beat p ſe & p ſuã naturã. ¶ Rurſus dicit memoria. ſũ relata eo qa habeo tria relatiua cũ qb⁹ ſimul ſũ creata vtputa me-moratiuũ memorabile & mẽorari: oẽs tres ſum⁹ vna & vna natura. p meũ mẽoratiuũ colligo ſpẽs mihi traditas: p intel lectũ & volũtatẽ: ipas pono ĩ mea ꝓpria poſitiõe hoc ẽ ĩ mea memorabilitate in qua facio memorabiles & antiquas & qñ reddo ipas meũ memoratiuũ cõuerſum ẽ ĩ recolitũ qđ redu cit eaſdẽ ſpẽs de potẽtia in actũ quas meum memoratiuum poſuit in mea memorabilitate.

¶ Patet ergo dixit memoria ꝙ habeo duas ſpẽs & per conſe quẽs duos act⁹ ſcilicet memorari & recolere: p primã memo ror: p ſcđam recolo: hoc ẽ reddo qđ mẽorabar. cũ iſtis aũt ſũ magna & ꝓfũda. ¶ Ait mẽoria. p meã naturã reſtauro ea q̃ ſunt ṕterita & ſic cauſo ſciam de ṕteritis: intellectus aũt ṕe-cedẽs inueniẽs ſcias ẽ añcedẽs et ego ſũ ei⁹ cõſeqñtia diſticte poſita ab ĩtellectu. qa ſi nõ: ſtati qñ ĩtellect⁹ cãret ſciam ſeque ret cõſequẽs et intelligẽdo in tpe pſenti intelligeret ea q̃ in tellexit in tpe ṕterito qđ eſt impoſſibile. Patet ergo ꝙ ſumus duę potẽtię diſtictæ p añcedẽs & cõſeqns: & põt ꝓbari p vo lũtatẽ ſororẽ nr̃am q̃ cõſiſtit in medio optãdo ſpẽs nouas p intellectũ & ſpẽs antiquas p me: ſi aũt nõ eſſem⁹ diſtictę po-tentię intellect⁹ et ego: volũtas ĩ eodẽ iſtãti optaret ſpẽs no-uas et ãtiqs et pderet̃ ſucceſſio qđ ẽ ĩpoſſibile. & iõ cum hæc ita ſint male dicũt q aſſerũt ꝙ ego et intellect⁹ ſum⁹ eadem potẽtia. Meũ poſſibile & ĩpoſſibile ſunt mea iuſtrumenta p poſſibile poſſum recipe ſpẽs et reddere. p meum impoſſibile qñꝗ nõ poſſum reddere ſpẽs antiquas ĩ me ſimpliciter pri-uatas et hoc qa tps eſt prolongatum. aut quia a cõtingẽtia

¶Cterum ait memoria.p ſimile & per diſſimile reddo ſpecies quãdoq; & ſine ipis nõ poſſum reddere.qđ oſtẽdo per iſtud exemplũ ſi obliuiſcar nomẽ alicuius hoïs & intellectus & voluntas requirũt ꝗ reddã eis illud nomẽ qđ in me poſuerũt ſi recolã de aliqbus opatiõib⁹ quas fecit ille hõ bene aut male cũ amicitia aut cũ inimicitia & memoror finem quare intellect⁹ & voluntas appetũt ꝗ reddã illud nomen hoïs tunc per meam bonitatem magnitudinem &c.ſum apta nata ad reddendum ipſam ſpeciem memorando ipſum finem bonum aut malum qui ſequitur.& ſic de magnitudine aut de prauitate &c.& ideo per talem diſpoſitionem raro erit quin reddam illud nomen quod eram oblita.

¶Rurſus ait memoria.effectiue mea natura eſt melãcholia quoniã per frigiditatem reſtringo ſpecies & conſeruo metaphorice loquendo qm̃ aqua habet naturam reſtringendi & quia terra habet naturã vacuatiuam habeo loca in quibus poſſum ponere ipãs ſpẽs ſm ꝗ euacuauerũt:volũtas aũt cũ effectiue habeat naturã aeris multotiẽs me impedit ad reddendũ ſpẽs ratione nimii appetit⁹: & intellectus q habet naturã ignis effectiue eſt per nimiã volũtatem deformatus & nõ põt deliberare mecũ ꝗ reddã ipãs ſpẽs: & iõ multotiens hõ eſt tm̃ intẽt⁹ ad recuperãdũ ſpẽs p nimiã voluntatẽ aut tm̃ frequẽtat ipãs obiectãdo ꝗ efficiť ſtult⁹ eo ꝗ intellectus eſt difformatus: quia neſcit cõiungere ſpeciẽ cũ ſpecie: nec ligare ordinate:& ego a caſu moueo hominem ad memorandam vnam ſpeciem & poſtmodum aliam ſine mea ſecunda ſpecie vtputa recolentia ſupratacta

¶Vlterius ait memoria.ſicut dixi de voluntate quæ impedit me qñq;:ita dico de ĩtellectu fr̃e meo q qñq; impedit me. vtputa qñ hõ legit diu ĩ libro vt ĩtelligat veritatẽ optatam ſi diu pſeuerat in legẽdo tm̃ extat intentus ad intelligere ꝗ difformat me ad recipiendũ ſpẽs & hoc p nimiã fatigationẽ ſui ipſius & mei.Remediũ aũt cõſiſtit in hoc ꝗ breuiter le-

gat & ego frequenter poſſim recolere ipam lecturam.

¶Ait memoria, ſicut intellect⁹ q eſt meũ añs p intelligere & ego cõſeq̃ns p recolere ei⁹: habet duos modos faciendi ſciam vt dictũ eſt in capi. ei⁹: ſic ego hẽo duos modos i agẽdo qm̃ ſenſum & imaginationẽ cõcipio primitiue & ſup ſenſum & imaginationẽ aſcẽdo qñ obiecto deũ & eius rationes & eius operationes p ſuperius ſum leuis delectabilis ſana recta & ſolicita: ſed per inferius ſum pigra lenta rudis &c. hoc autem non eſt per meam naturam: ſed quia obiecta ſunt iferiora & de genere finis corporis q̃ obiecta impediũt me ad obiectandum obiecta ſuperiora quæ ſunt de fine animæ.

¶Rurſus dixit memoria. multa pñt dici de me & multa poſſum dicere ſed per ea quæ dixi poteſt cognoſci mea natura: mea eſſentia: & meæ operationes poſito ꝙ intellectus ſit futilis infundatus cum ſuis correlatiuis diſtinctis non rudis ga in ruditate ſua ſum per accidens rudificata eo ꝙ ſum conſequentia eius.

Concluſio libri.

POſtq̃ duodecim principia philoſophię fuerũt locuta quodlibet de ſeipo: dixit philoſophia domiab⁹ & Raymũdo. audiuiſtis ea q̃ dicũt mea pricipia de ſe. ipis & cõſiliũ qđ dedit meus intellectus in ꝓlogo: & iõ rogo vos q̃tum poſſum ꝙ ea q̃ audiuiſtis reporteris ſereniſſimo dño Philippo Regi Francorum vt mihi ſic ſatiſfaciat de iniuria mihi facta ſicut ſatiſfacit ſanctę fidei catholicę cũ ſit pugil verus & legalis: & tu Raymunde dixit philoſophia: debes habere contritionem ſi ad hoc non facias ſatiſfactionem ſecundum totum poſſe tuum.

¶Ait Raymundus. domina philoſophia ſum parat⁹ ad po-

parum poſſe:cum ſim ad tam altum negocium & ponderoſum improportionatus:tu autē cuius eſt negociū impetres cum ſereniſſimo Frācorum rege,vt ad hoc manū teneat viriliter & deuote,& etiam cū magriſtris & baccalaureis in diuina ſcriptura,et cum illis ſume artiſtas tibi vt videbitur expedire in tanto ꝙ inter te et theologiam non ſit dare aliquo modo cōtrarietatem:ſed puram concordātiam atq; me ram te exiſtente ancilla et theologia domina tua:cū ſit tuus finis:eo ꝙ deus eſt ſubiectum eius.

Reſpondit philoſophia.Raimunde bene dicis & ego faciam ad hoc quicquid potero cum tenear facere,tu autē non ſis timidus nec lentus,ſed confidens atq; audax & prędica philoſophice ea quæ de me & de meis principiis audiuiſti in eccleſiis,ſcholis,& plateis:habeas confidentiam in deo & in prędictis imperatricibus,& in me & meis principiis,quia te aſſociabimus & fortificabimus et te dirigemus quando p̄dicabis ſiue diſputabis.

Finito autem ſermone philoſophię:dominæ et Raymundus ad regem ſeneriſſimum Francię acceſſerunt & ea q̄ audiuerunt ei dixerunt humiliter & deuote.Rex autem q hu milis verus et deuotus eſt ea quę dixerunt benigniter acceptauit,& permotus fuit ad miſericordiam per ea quę audiuit ad magnum bonum faciendum: dominas autem in bonam ſpem poſuit & Raymundum.

Ad laudem & honorem dei finiuit Raymundus iſtum librum Parrhiſii menſe februario Anno M.CCCX.Incarnationis domini noſtri Ieſu Chriſti.

Quem impreſſit Iodocus Badius ad Kalē. April. Anno M.D. XVIII.

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITT. EM. EMANUELE